

Postmodernisme 2

Bezoek bij Coens

Als u de boterham van verleden week met korstjes en al opgegeten hebt, dan mag u deze week beginnen aan het tweede deel over het Postmodernisme. Deze week gidst onze redakteur u door het postmodernistische literatuurlandschap. Lees op p. 4.

De studenten van het nationaal aktiekomitee tegen de regeringsmaatregelen trokken deze week naar Coens. De bedoeling was in de eerste plaats om meer informatie te bekomen over de maatregelen voor het hoger onderwijs vervat in het regeerakkoord. Deze week een kort verslag op p. 2. Volgende week meer.

Legerdienst

Een eventuele verlenging van de legerdienst maakt de harten opstandig en zet zowaar aan tot een gezamenlijk standpunt van Agalev-studenten, PVV-jongeren en VU-jongeren. Lees op p. 3. Verder vindt u ook een verslag van de info-avond over legerdienst, op p. 3, en een beschouwing over de verschillende stromingen die zich aftekenen binnen de vredesbeweging. Zie p. 6.

waarin een en ander gestipuleerd staat. Ondermeer dus dat er geen financiële vergoeding in kontanten aan de donors mag gegeven worden. Het ingezamelde bloed wordt volgens bepaalde standaardtechnieken in de centra zelf onmiddellijk verwerkt en daags daarop 'verkocht' aan ziekenhuizen waar het uitsluitend voor operatiezalen en dergelijke bestemd is. Het bloed zelf heeft bij die 'verkoop' geen prijs. Wat de ziekenhuizen aan het Rode Kruis moeten betalen dekt enkel de kosten die in de centra gedaan worden om het bloed in te zamelen en te verwerken. De centra zijn dus een soort vzw.

Gasthuisberg

Gekonfronteerd met het feit dat men er op Gasthuisberg dus wel geld voor geeft, hield de man zich op de vlakte. Hij kon ons niet vertellen of dat al dan niet tegen de wet is. "Daarmee hebben wij niets te maken", doelend op het feit dat het in Gasthuisberg kennelijk om bloed voor wetenschappelijk onderzoek gaat.

Daarop staken we even de straat over. Daar bevindt zich immers een analoog centrum, zij het specifiek gericht op de Leuvense studenten. Maar ook hier gaat het om vrijwillige donors die hun plasma afstaan aan het Rode Kruis. Het technische verschil tussen bloed en plasma doet trouwens niet ter zake. We legden hetzelfde probleem voor aan een verantwoordelijke arts. Deze reageerde nogal onthutst. Vooral dan omdat de actie van het genoemde Labo ongelukkig bleek samen te vallen met een speciale actie die men zelf in Gasthuisberg gepland had. Ook hier legde men de nadruk op het vrijwillige en zelfs kameraad-schappelijke aspect van het plasma geven.

Laatste halte van onze speurtocht, het Labo zelf op Gasthuisberg. Min of

meer toevallig konden we ook hier met een verantwoordelijke spreken. Die, toen we zijn labo betraden, trouwens onmiddellijk dacht dat we gekomen waren om milliliters af te staan en centjes mee te nemen. De man was "verbaasd dat wij verbaasd waren". Het labo heeft nu eenmaal een tamelijk grote behoefte aan vers bloed en als daaraan niet voldaan wordt, kan het onderzoek niet naar behoren uitgevoerd worden en "kan ik het labo hier beter opproepen". Met het voldoen van die behoefte heeft men het trouwens al jaren lang tamelijk moeilijk. De door ons opgemerkte affiches waren inderdaad op grotere schaal verspreid en in alle lokalen waar studenten en wetenschappelijk personeel vertoeven opgehangen. Kwestie van de aandacht nog eens te trekken. Nader aan de tand gevoeld bleek de man niets af te weten van het wettelijk statuut van de bloedinzamelingen van het Rode Kruis, en dus ook niet van het feit dat in de klassieke centra geen vergoeding in kontanten mag gegeven worden. In zijn labo echter kan hij zonder er iets van te voelen gemakkelijk 200 ml afstaan en dus 400 fr cash opstrijken. "Tja, wij hebben het bloed gewoon nodig, en als we er niet voor betalen, hebben we niet genoeg". Vele mensen die zelf in het labo werken, staan trouwens maandelijks de maximaal toegelaten hoeveelheid af en dan is er dus nog onvoldoende. Of die eigen medewerkers daar dan ook geld voor krijgen, vertelde hij niet bij.

Een kromme situatie. Aan de ene kant doet het Rode Kruis moeite om met etische aspecten rond bloed en leven rekening te houden. Aan de andere kant staat het door universiteit en farmaceutische industrie gefinancierde wetenschappelijk onderzoek dat ook aan de waardigheid van het menselijk leven beweert te werken, zij het met minder oog voor detail.

(BM)

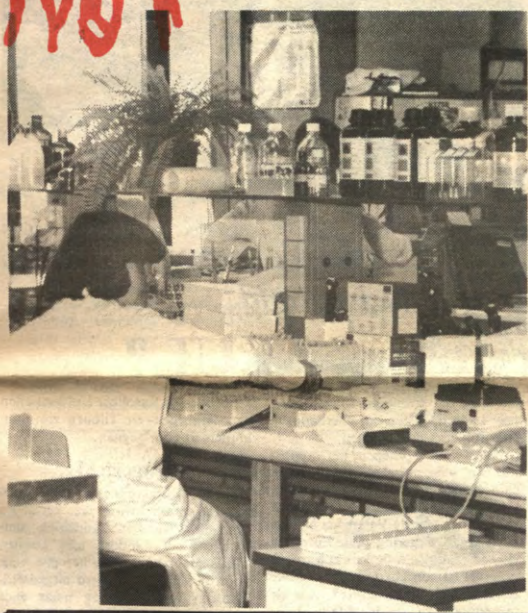
Veto

ALGEMENE STUDENTEN RAAD

Weekblad. Jaargang 12, '85-'86.
Nr. 14, dd. 16 januari 1986
ISSN: 0773-5162

Verantw. Uitg.: Filip Huyzentruyt
's Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Bloed als handelswaar?

Enkele weken voor de kerstvakantie verschenen in allerlei gangen en lokalen kleine affiches aan de muren in Gasthuisberg. "Geef bloed voor wetenschappelijk onderzoek", stond erop en waar je dat kon doen en wanneer maar vooral dat je er geld voor kreeg. Inderdaad, beste vrijwillige bloedgevers, het Labo voor trombose en vasculair onderzoek geeft 2 fr per ml levensvocht. En dat terwijl alle bloedinzamelingen van het rode kruis gestoeld zijn op het principe van het vrijwillig donorstatuut. Reden genoeg om eens van nader bij te gaan kijken.

Op het Bloedtransfusiecentrum in de Onze-Lieve-Vrouwestraat in Leuven praatten we met de verantwoordelijke arts. Hij vertelde ondermeer dat het Belgisch Rode Kruis bloed inzamelt voor klinisch gebruik, dus niet voor onderzoek. Dat bloed wordt in centra zoals dat in de Onze-Lieve-Vrouwestraat of bij speciale akties afgestaan door donors. Die mensen doen dat dus vrijwillig, met als enige vorm van vergoeding een of ander 'kadoetje' met een waarde van ongeveer 50 fr. Dat om de donor enigszins te vergoeden voor de kosten of ander ongemak dat het vereiste verblijf van een uurte in zo'n centrum met zich brengt. Het Rode Kruis moet zich bij die inzamelingen en verhandelingen strikt houden aan een wet van 1934

Beslissing is gevallen Prijsstijgingen in de Alma

Eén van de inleveringsmaatregelen van de nieuwe regering is het niet indekseren van de gelden voor de sociale sectoren van de uniefs. Welke concrete gevolgen dit heeft voor Alma, wordt in dit artikel uitgelegd.

Op 5 november 1985 sprak de Raad van Beheer (RvB) van de Alma de ontwerpbegroting van de vzw ALMA voor 1986 (zie Veto, nr. 12). De begroting voorzag een stijging van de grondstoffen-prijzen met 1 à 2%, en de personeelskosten met 6 à 7%. Deze stijgingen aan uitgave-zijde werden echter gekompenseerd door een verwachte stijging van de subsidies van de regering (via RvS) met 5% ten gevolge van de jaarlijkse indexatie van deze subsidies.

Nu de regering echter besloten heeft de subsidies te bevriezen op het niveau van 1985, was de RvS verplicht om de niet geïndexeerde subsidies te verdelen over de verschillende diensten van de sociale sektor (medische dienst, juridische dienst, sociale dienst, huisvesting, alma). Er werd besloten de Alma enigszins te sparen en de RvS kende aan ALMA een subsidiestijging van 2,5% toe, ten koste van de andere diensten. Er bleef echter een tekort van 2,5 miljoen op de begroting van de Alma.

De RvB van de Alma wachtte dus de delicate taak om het tekort weg te werken. Gezien de besparingen van de voorbije jaren (o.m. het uitstellen van

investeringen en inlevering van het personeel) was de enige mogelijkheid die overbleef, meer inkomsten te zoeken.

Duurder en beter?

De eenvoudigste methode was het verhogen van de prijs van elke maaltijd met 2 fr (2 fr x 1,5 milj. maaltijden). Deze methode werd verworpen. Een meer ingewikkelde operatie werd bedacht. Dranken, desserts en andere inkomsten, vb. verkoop van maaltijden aan derden, brengt 800.000 fr op. Het resterende bedrag werd gevonden door een beperkt aantal maaltijdprijzen te verhogen (zie tabel). Deze prijsstijgingen treffen echter maar 12% van het aantal verkochte maaltijden. Een bijkomend voordeel is het feit dat het aantal prijskategorieën hierdoor zal verminderen waardoor de prijsstructuur in de Alma iets doorzichtiger zal worden.

De studentenvetegenwoordigers hopen door het goedkeuren van deze methode de sociale doelstellingen van de Alma — goede en goedkope maaltijden voor iedereen — het best verdedigd te hebben.

W. Roegiers

Prijsveranderingen

oud	nieuw	oud	nieuw
67	67	95	100
70	70	100	100
73	73	105	110
78	80	110	110
90	90		

(de stijgingen zijn in vetjes aangeduid)

onbezorgd maar plezierig / plezierig maar onbezorgd / wegens dubbel gebruik / kunnen omgaan met papier en schaar is leuk, maar niet vereist
aanmelden op het redactieadres: 's Meiersstraat 5 (bij Muntstraat)

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op de het redaktieskretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejaren en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort.

Lezeres op het goede pad?

Pallierterke leest bijbaar de 'Veto' of toch de reaktionaire stukjes zoals ze zelf schrijven en ze zijn daar nog mee opgezet ook.

Den paardekoopman met zijn oogkleppen wordt bejubeld door de pallieters die blind zijn voor de evolutie en maar liever reaktionair doen tot we terug 150 jaar vroeger zijn en nog eens lekker de nationalist kunnen uithangen of is Hitlers tijd al ver genoeg terug? Die had jullie dan eveneens weelderige kantoren gegeven waar jullie zo kinderlijk trots op zijn.

"Mensen" zoals jullie met zoveel kritiek op de VN, verheerlijken de NATO alsof die foutloos is.

Verder zijn jullie opgeschrikt over een artikel als 'Het grote klaarkomen'. Moeke 'preuts' zou content zijn als ze niet 20 jaar geleden gestorven zou zijn. Nog een goede raad: kom met heel jullie redaktie eens samen klaar: 't is echt tof!

Renée Agnessens

Paardekoop

Met ontsteltenis hebben wij de vrije tribune van professor Paardekoop in Veto van 19 december gelezen. In zijn artikel maakt hij namelijk een aantal hersenkronkels die wij helemaal niet kunnen goedkeuren. Eerst en vooral is er zijn opmerking over de Verenigde Naties. Als Paardekoop zich voor doet als grote liefhebber van de

K R I N G S T A N D P U N T

demokratie dan begrijpen wij niet dat hij kan pleiten om geen rekening te houden met de resoluties. Als je zomaar elke willekeurige wet of resolutie naast je neer kan leggen, verdedig je een anarchisme dat uiteindelijk elke vorm van democratie vernietigt. Wat ons echter nog meer stoort is zijn pleidooi om de cultuur los te koppelen van de politiek. Cultuur heeft altijd een sterke band gehad met de maatschappij en met de politiek. Het feit dat een geciteerde auteur als Breytenbach in de gevangenis heeft gezeten bewijst dit alleen maar. Een universiteit als de KUL is een instelling van wetenschap en cultuur met een enorm internationaal prestige. Ze kan en moet dit prestige ook gebruiken om

maatschappelijke standpunten in te nemen (cfr. het studentenstandpunt over het eredoktoraat aan Wallraff). Als de KUL zich niet stoort aan de VN-resoluties en haar banden en contacten met Zuid-Afrika verstevigt, maakt ze geen gebruik van haar prestige en houdt ze daardoor het apartheidsregime in stand. Ook in eigen land zou een standpunt van de KUL een grote indruk maken. Dat de KUL ook op een positieve manier gebruik kan maken van haar prestige bewijst het eredoktoraat dat aan Nadine Gordimer gegeven is. Het werk van deze schrijfster is een zoveelste bewijs dat het scheiden van cultuur en politiek zinloos is. Wij verwerpen de zienswijze van professor Paardekoop en roepen hierbij nogmaals op tot een effectieve boycot van Zuid-Afrika.

Machteld Colson
Jan Mertens
namens het presidium van Germania

Ziek worden in een ziekenhuis

Waar een tendinitisletsel al niet goed voor kan zijn. Vorige week naar Martens in Pellenberg. Twee uur wachten. Lezen dan maar. De meegebrachte krant is snel verorberd. Revues dan maar, die liggen er in de wachttijd in overvloed. Sport '80, het U.Z.-krantje, hé, de Panorama, ondertitel "La Revue Sud-Africaine". Dat noem ik nog eens goede lectuur. Een artikel over de Zuidafrikaanse politiek, een artikel over de Rand Afrikaans-universiteit. En op de cover een stralende Botha mét waardigheids-tekens en echtgenote.

Ik durf hier niet beweren dat deze en nog enkele afleveringen van het tijdschrift tot de vaste leesportefeulle van Pellenberg behoren. Vast staat echter dat dergelijke lectuur, zeg maar propaganda in zijn meest pure vorm in universitaire ziekenhuizen niet thuis horen. Of zijn de patiënten ook niet ziek genoeg?

Rudy Lanssens

Zuid-Afrika

"Heel wat mensen verliezen door emoties het nuanceren uit het hoofd" aldus prof. P. C. Paardekoop (Veto 19 december 1985). Voor hem kan er slechts verandering in Zuid-Afrika komen door een vreedzaam democratisch protest en dat proces zou tegengehouden worden door het isolement bij een boycot. In zijn optiek zullen de veranderingen er in 3086 wel zijn. Want het buitenlandse cultuurgoed (in engere zin) komt enkel ten goede aan de hoogste (lees blanke) klassen. De opvatting van "cultuur" als zou dat enkel letterkunde zijn, is ook zeer eng. Cultuur is ook, buiten taalwetenschap en beeldende kunst: positief respect voor de andere en bouwen aan een maatschappij waar iedereen aan bod kan komen en dus inzien dat er dringend diepgaande wijzigingen moeten komen o.a. in Zuid-Afrika. Help hen via een boycot, de onderdrukten vragen het met aandrang. We moeten onze economische belangen kunnen opzij zetten: ook de KUL!

Kris van Ingelghem

Studenten bij minister Coens «Sociale sektor kost teveel»

Dinsdag laatsleden is een afvaardiging van het 'nationaal aktiekomitee tegen de regeringsmaatregelen' naar Minister van Onderwijs, Daniël Coens getrokken om duidelijke informatie te verkrijgen inzake de geplande onderwijsmaatregelen.

Vanaf volgend academiejaar zou het inschrijvingsgeld, dat nu 11.500 BEF belooft, voor iedereen geïndexeerd worden, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse verhoging. Coens hoopt waarschijnlijk door deze sluipende stijging het protest af te remmen, maar de gekumuleerde stijgingen zullen voor een onaanvaardbare verhoging zorgen: binnen een aantal jaren betaal je toch 15.000.

Het nieuws betreffende de blokkering van de sociale toelagen was zowaar nog onheilspellender. Voor dit academiejaar zouden de sociale toelagen per universitaire instelling geblokkeerd worden op het nivo van '85. Wat voor nare gevolgen dit op uw eigenste portemonnee heeft, beste lezer, merk je onder meer in de Alma (zie ook p. 1). Bovendien vernamen we nog dat de blokkering van de sociale toelagen voor meerdere jaren geldt, in afwachting van een herziening van de financiering van de sociale sektor. "Want die kost ons teveel", aldus Coens. Meteen vraagt hij in welke richting zijn plannen gaan.

Als klap op de vuurpijl bleek de vage passus 'dat er maatregelen zouden

genomen worden die een overbevolking in bepaalde fakulteiten tegen gaan', niet van Coens afkomstig te zijn. Hij beweerde met klem tegen een numerus clausus te zijn. Als dat werkelijk zo is, waarom heeft hij deze passus dan niet laten schrappen in het regerakkoord, zou men kunnen vragen. Heeft dokter Wijnen dan toch zoveel invloed?

Na het gesprek galmden de publiciteitsgeile Coens meteen uit dat de samenwerking met de studenten prima

verliep en dat we nu gerust zijn. Je moet je produkt dus duidelijk kunnen verkopen, 1-0 voor Coens dus. Welnu, als we het ook effe over de inhoud van het gesprek mogen hebben, die heeft voorwaarde onze stoutste verwachtingen overtroffen. Maar daarvoor laten we u, beste lezer, nog even op uw honger. We komen er een volgende keer op terug. Eén zaak moet alvast duidelijk zijn: de lont zit nu werkelijk aan het kruisvat.

Marc Sys

Van links naar rechts of is het omgekeerd: Coens, Boeckmans en Sys. (foto Veto)

"Apartheid" op Akademische Raad Voortrekkersrol voor KUL?

Het gebeurt niet zo heel vaak dat de studentenfractie op de Akademische Raad zelf met een agenda-punt komt aandragen. Meestal hebben ze hun handen al meer dan vol met (vooral) de verschillende programma-wijzigingen. En als ze dan toch een nota indienen, belandt die meestal bij de varia, die op het einde van de vaak slopende vergaderingen worden afgehandeld.

Dat was afgelopen maandag weer eens het geval met de studentennota over Zuid-Afrika.

De nota stond vorige maand al op de agenda, maar werd toen afgevoerd wegens tijdsgebrek. Achteraf bekeken misschien niet eens zo'n heel slechte zaak, want in de tijd tussen de beide vergaderingen knutselden enkele entoesiaste gemeenschapskotenoten (wat een woord en wat een kerels!) onder auspiciën van de Algemene Studentenraad een rapport in elkaar. Een vrij lijvig en gestoffeerd document, waarin vooral de academische en wetenschappelijke banden tussen de KUL en Zuid-Afrika worden aangeklaagd. Die banden immers, aldus het rapport, worden alleen onderhouden met pro-apartheidsinstellingen en -individuen. In het verleden is jaartegen trouwens al enkele keren geprotesteerd (de aktie Spies in '74, Bondesio in '83). Akademici komen op bezoek, onze profen trekken naar Zuidafrikaanse universiteiten. Maar wel naar die "for whites only" natuurlijk. Dat geldt ook voor de meeste geneeskundestudenten, die hun Zuid-Afrika-stage volbrengen in de moderne, blanke ziekenhuizen.

Mkhatshwa

De motivatie voor al die contacten ligt in het principe van het vrij academisch verkeer. Nochtans, zo stelt het rapport, gaat dat principe voor wat Zuid-Afrika betreft helemaal niet op. Het vrij academische verkeer is daar immers een mythe, en geldt enkel voor voorstanders van de apartheid, blan-

ken dus, die trouwens sowieso veel meer kansen krijgen om überhaupt te gaan studeren dan zwarten.

Vandaar de oproep in het rapport om een academische boycot tegen Zuid-Afrika af te kondigen, en dit in navolging van gelijkaardige oproepen en besluiten van de Verenigde Naties, de Belgische Regering en de Europese Ministerraad. Zo'n boycot zou tevens tegemoet komen aan de uitdrukkelijke wens van de meerderheid van de onderdukte zwarte meerderheid, de hoogste kerkelijke instanties in Zuid-Afrika en heel wat Zuidafrikaanse kunstenaars en akademici (waaronder de schrijfster Nadine Gordimer die een aantal jaren geleden van deze universiteit een eredoktoraat mocht ontvangen).

Wel zou het wenselijk zijn, aldus het rapport, dat er contacten worden aangeknoopt met tegenstanders van en instellingen tegen apartheid. Welke, dat zal moeten worden onderzocht, en het rapport stelt voor in het licht hiervan contacten te leggen met S. Mkhatshwa, de sekretaris van de Zuidafrikaanse Raad van Kerken, zelf oud-student aan de KUL, die zich bereid heeft verklaard hierover een gesprek te hebben met de rektor.

Tenslotte maant het rapport de Akademische Overheid aan om geen angst te hebben voor een voortrekkersrol in de hele kwestie. De universiteiten van Amsterdam, Groningen,

Utrecht en de Katholieke Universiteiten van Nijmegen en Tilburg zijn hun immers al voor gaan.

Uitgesteld

Toen het agendapunt op de vergadering ter sprake kwam, was het al erg laat, en bovendien hadden de aanwezigen het rapport niet kunnen doornemen, aangezien het pas vlak voor de vergadering werd uitgedeeld. Daarom werd het nog maar eens uitgesteld, met de plichtige belofte dat het de volgende vergadering als eerste punt op de agenda zou staan.

Maar er was nog een heel andere reden waarom het werd uitgesteld. De rektor stelde immers voor vooraf een commissie samen te stellen die vertrekend vanuit het concrete probleem Zuid-Afrika, zou praten over dingen als: "In hoeverre is engagement als dit mogelijk voor ons?", "Kunnen wij hiertegenover standpunten innemen?", kortom dezelfde vragen waarover Kringraad zelf zich in het recente verleden heeft gebogen, met ondermeer het standpunt over Zuid-Afrika als resultaat.

Hopelijk evolueert de vraagstelling op academisch nivo in dezelfde richting. De commissie komt over een tweetal weken samen en zal over deze en nog andere vragen rapporteren op de volgende Akademische Raad. (RL)

RIJSCHOOL ERASMUS

DE VEILIGSTE WEG

LEUVEN KESSEL-LO PUTTE 016/22 24 85
BONDGENOTENLAAN 123

ADVERTENTIE

Veto, jaargang 12 nr. 14, dd. 16 januari 1986

Redaktieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/224438)

Op hoofdredakteur: Bert Malliet

Hoofdredakteur: Pascal Lefèvre

Redaktiesekretaris: Filip Huyzentruyt

Redaktie: Kris Blykers, Eddy Daniels, Marc Heeren, Jan Huysse, Erwin Jans, Frederic Marain, Marc Sys, Didier Wijnants

Fotografie: Geert Coene, Hans Mattheuws

Zetwerk: Paul Bijmans, Ria De Schutter, Marc Heeren, Filip Huyzentruyt, Didier Wijnants

Lay out: Kris Blykers, Ann Schellemans, Didier Wijnants

Medewerkers: Bert Broens, Machteld Colson, Rudy Lanssens, Jan Mertens, Wim Roegiers

Eindredaktie: Frederic Marain

Opplage: 8000 exemplaren

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 90,-; niet-studenten: 250,-; steun: vanaf 500,-; te storten op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste maandag voor verschijnen om 14.00 u.

op het redaktieskretariaat

Redaktievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 u.

Info-avond legerdienst

De eer om wapens te dragen

Donderdag 9 januari ging er in de Kleine Aula een info-avond over legerdienst door. Een overvol auditorium kreeg eerst een heldere uiteenzetting over de dienstplichtwetten door Lieve Van Hoestenbergh (dienst juridisch advies KUL). Een majoor, een luitenant en een afgestudeerde aan onze universiteit zorgden in het tweede deel voor een avondje sfeervol bulshitten.

De onverwacht grote opkomst (300 mannen en 10 vrouwen) zorgde ervoor dat er met de nodige vertraging werd begonnen. Lieve Van Hoestenbergh sprak het welkomstwoord en gaf een overzicht van wat er allemaal te gebeuren stond. Eerst een uiteenzetting door haar over de dienstplichtwetten en dan majoor Kronenberger (directeur effectieve dienst van Infosermi, de informatiedienst van het Belgisch leger).

Dienstplichtwetten

Lieve Van Hoestenbergh stak van wal met de goede raad dat het in verband met de legerdienst beter is twee keer te informeren dan één keer te vergissen. Zij sprak dan over vijf punten uit de zogenaamde gekoördineerde dienstplichtwetten.

Eerste punt: *Lichting en uitstel*. Uitstel moet men de eerste keer aan aanvragen in het jaar dat men achtien wordt. Door uitstel te vragen verschuift men zijn lichtingsjaar met twee jaar (wie uitstel vraagt in '86 behoort tot het lichtingsjaar '88). Een dergelijke aanvraag moet natuurlijk wel berusten op wettelijke gronden. Tot 23 jaar (5 keer) kunnen studenten, kostwinnende zonen, leerjongens enz. hun legerdienst uitstellen. Studenten aan een Belgische of buitenlandse universiteit of hogere onderwijsinstelling met een programma van minstens drie jaar kunnen dit zeven keer (tot 25 jaar). Studenten gesevken en o.a. late priesterroepingen kunnen tot 10 en zelfs 12 keer hun dienstplicht ontlopen. Belangrijk is ook dat de aanvraag tot uitstel steeds in januari moet gebeuren en dat men niet mag onderbreken (bv. in '85 wel, in '86 niet maar in '87 wel). Van Hoestenbergh raadde vooral laatstejaarsstudenten aan om goed na te denken vooraleer nogmaals uitstel te vragen. Indien men niet zou voortstuderen vraagt men beter geen uitstel meer aan en zou men best vóór 25 juli afstand doen van het vorige uitstel (door een aangekende brief aan uw gouverneur). Zo kan men in het jaar van afstuderen nog zijn dienstplicht aanvatten. Wie dus in het studiejaar '85-'86 in september of oktober '86 wil opgeroepen worden, zal zijn uitstel van 1985 moeten intrekken.

Als tweede punt werd dan de *vrijlating op morele grond* behandeld.

Leuvense studenten tegen verlenging dienstplicht

In een gemeenschappelijke mededeling spreken drie Leuvense studentenverenigingen — *Agaley-studenten*, *PVV-jongeren* en *Volksuniejongeren* — zich uit tegen de geplande maatregelen van de regering Martens VI om de dienstplicht te verlengen.

Verlenging van de dienstplicht wordt afgewezen. Immers, het gaat niet op de latente discriminatie die nu reeds bestaat tussen enerzijds een groot aantal vrijgestelden en anderzijds de 'normale' dienstplichtigen verder in de hand te werken. In dit verband wensen de drie verenigingen de heersende politisering aan de kaak te stellen; een politisering die zich zowel bij de toekenning van de vrijstellingen als bij het bedelen van de taken manifesteert. Kan het soms de bedoeling zijn van

Illustratie uit de legerbrochure; met commentaar: "Paard van Troje... het huik opent zich, de speerpunten worden reeds zichtbaar."

Let op: dit houdt geen verband met het statuut van gewetensbezwaarde. Hieronder vallen vooral mannen die het droeve lot niet hoeven te ondergaan dankzij twee broederdiensten. Een broederdienst begint te tellen vanaf de indiensttreding van een broer. Afgekeurd in "het klein kasteeltje" en broers die ontwikkelingshulp doen of deden tellen niet mee als broederdienst. Maar ook vanaf één broederdienst en bijkomende voorwaarden kan men vrijlating op morele gronden bekomen. Deze bijkomende voorwaarden zijn bv. een vader die oorlogsinvalidatie of politieke gevangene is geweest, een inkomen dat onder een bepaalde grens ligt. Ook hier moet men zijn aanvraag in januari op het gemeentehuis doen.

Lichaam en ontheffing

Ten derde kan men ook vrijgesteld worden op *lichemelijke gronden*. Dit kan gebeuren als men zijn "dag" gaat doen in het Centrum voor Rekrutering en Selektie (CRS, het nieuwe "klein kasteeltje"), maar ook vroeger voor de zogenaamde Herkeuringsraad. De aanvraag (in januari, gekombineerd met het gewone uitstel) om voor de Herkeuringsraad te komen, gebeurt

best enkele jaren voor men binnen moet. Een en ander neemt immers veel tijd in beslag.

Omdat er wel eens te veel dienstplichtigen zijn voorziet de wet in afvloeiingsmogelijkheden voor een aantal mannen. Mogelijke *ontheffingen* zijn: een kind hebben voor 24 jaar en dat voor 1 januari van het lichtingsjaar geboren is, een tweede opgeroepene uit een gezin van minstens zes kinderen. Een ontheffing kan niet aangevraagd worden maar wordt automatisch verleend. Dit artikel (87) uit de dienstplichtwetten dateert echter wel uit een tijd dat er nog dienstplichtigen te veel waren. Nu is er eerder een tekort aan "militieën".

Tot zover de uiteenzetting van Lieve Van Hoestenbergh die (soms te) grote hoeveelheid van informatie aan de luisteraar bood. De heldere structuur en de goede voorbeelden zorgden ervoor dat het interessant en verstaanbaar was. Een zwart-wit tekening met wat daarna volgde.

Daar komen de schutters

De lezer zal mij moeten vergeven dat wat volgt geen coherent samenvatting is van het betoeg van majoor

Kronenberger (Infosermi) en zijn hulpje, luitenant Verbiest. Een structuur in hun spreken was onvindbaar en een hardnekkige (uit-)luchtkramp verhinderde nauwkeurige nota nemen.

Majoor Kronenberger begon met te stellen dat hij er niet stond als propagandist maar als technicus. Dat hebben we gemerkt. Techniek is o.a. de mooie tekening van de vredesbeweging die we in de Infosermi-map (aldaar uitgedaald) terugvonden (zie illustratie en onderschrift). Geen propaganda is ook het goochelen met citaten van Bertold Brecht, Alvin Toffler en Albert Einstein... Hij vervolgde met een hulde aan alle *entoesiaste* dienstplichtigen en in het bijzonder de kandidaten reserve-officier (k.r.o.) en de parakommando's. Omdat het volgens de majoor voor afgestudeerden vooral belangrijk is om zo weinig mogelijk tijd te verliezen, gaf hij met behulp van een achtal transparanten een overzicht van de mogelijkheden om zo snel mogelijk in dienst te treden. Bijzonder pijnlijk was wel het moment waarop hij niet meer kon uitleggen wat er geprojecteerd werd en dan maar besloot om de rest van de transparanten te laten vallen. Vervolgens betogde hij dat ieder land een leger heeft: het zijne of dat van een ander. De dienstplicht kent ook enkele demotiverende elementen: lage soldij, gebrek aan privacy, voorkomen (haarsnit) enz. Een apart hoofdstuk was de legerdienst in onze cultuur. Naast het tijdsverlies en het derven van inkomen, komen hier ook een vaag gevoel van noodzaak, een vorm van participatie (zich mee verantwoordelijk voelen), een vaag gevoel van idealisme en een vaag gevoel van eer om wapens te mogen dragen (sic) aan bod. Wat is echter de plaats van de eer om wapens te dragen in onze hedendaagse cultuur? Dit is toch je reinste waanzin en kolder. Als uitsmijter had majoor Kronenberger het over de rechten en de plichten van de dienstplichtige. Rechten zijn: recht op betrouwbaar materieel, recht op degelijke opleiding en training, recht op status en politieke rechten. Plichten zijn: gewetensvol dienen. In verband met het recht op betrouwbaar materieel vond de majoor het zeer spijtig dat dit niet steeds kon gerealiseerd worden. Dat was immers de fout van die contestant die bij elke nieuwe aankoop zoveel problemen maken. En het is nochtans om ons land te verdedigen!!

Dan was het de beurt aan luitenant Verbiest. Zijn onbeholpen manier van spreken bezorgde de hele zaal lachstuipen. Tussen dit gelach door slaagde deze er toch in het een en ander te vertellen over één dag CRS, k.r.o., parakommando's, België of Duitsland. Ten slotte kregen we nog ± vijf minuten uitleg van Staf Verellen, eks.k.r.o.-er en afgestudeerde aan de KUL. Een mooie ode aan het k.r.o.-schap werd door de zaal op hoongelach onthaald.

Indien u meer informatie wil of twijfelt i.v.m. een bepaald onderdeel van uw dienstplicht, gebruik dan dit artikel niet als leidraad maar wendt u tot: Lieve Van Hoestenbergh, dienst juridisch advies, Bogardestraat 1, tel. 23.49.21. En dit elke wegkdag (uitgezonderd woensdag) van 14 tot 16 uur.

Jan Huyse

REDAKTIONNEEL

Open, kritisch en doordacht

Volgende maand gaat in 'tStuc de zogenaamde Stuurgroep van start. Dat is een belangrijke gebeurtenis, niet in het minst in het licht van de recente problemen die er rond het cultureel Studenten-centrum gezeten zijn. De Stuurgroep is immers de (meestal) tweemaaljaarlijkse georganiseerde vergadering op dewelke een grondige discussie over het beleid van 'tStuc gevoerd wordt.

En deze grondige discussie is er zeker nodig. Niet alleen heeft 'tStuc de eerste stappen gezet naar een herstructurering van het cultureel centrum, maar bovendien is er ook kritiek gekomen op de manier waarop 'tStuc structureel en inhoudelijk werkt. En dat maakt de zaak er niet eenvoudiger op. Aan de ene kant bepleit 'tStuc bij de nationale overheid terecht een grotere stabiliteit voor haar werking, en het steunt zich daarbij op de degelijkheid van het werkingsresultaat. Die werking is in het verleden immers vaak bemoeilijkt door een konstante financiële onzekerheid voor het personeel. Maar aan de andere kant kan de kritiek op de werking, verwoord door Klio, niet zomaar als een misverstand afgedaan worden. Wanneer een kring de beslissing neemt om uit Kultuurraad te stappen, dan is er duidelijk iets aan de hand. Het is trouwens niet de eerste keer dat men kritiek hoort op het 'elitaire karakter' van 'tStuc.

Het valt in elk geval te hopen dat de discussie in de Stuurgroep ook op dat vlak gevoerd zal worden. De herstructurering van 'tStuc is wellicht een zaak voor de zeer nabije toekomst. Daarin moeten problemen als de plaats van 'tStuc in de universitaire context, een even belangrijke rol spelen als de uitbouw van een stevigere financieringsbasis. Het gaat hier immers om twee facetten van één objectief: een cultureel centrum met een kritische en eigentijdse visie.

Want als men van 'tStuc iets mag verwachten, dan is het wel een volgehouden keuze voor kritische cultuur. En dat is zeker geen eenvoudige keuze. Integendeel: het is zoeken naar weinig voor de hand liggende kunst- en kunstuuringen en tegelijk gekoncentreerd worden met een publiek dat wil weten waarvoor dat allemaal goed moet zijn.

Het is verkeerd om die konfrontatie uit de weg te gaan. Opties moeten gemotiveerd worden en 'tStuc moet bereid zijn tot openheid, zowel wat het inhoudelijk beleid betreft, als wat het financieel beheer aangaat. Hopelijk wordt de op handen zijnde herstructurering op alle niveaus grondig doordacht. Dan staat 'tStuc als vooruitstrevend cultuurcentrum binnenkort misschien sterker dan ooit, zowel beleidsmatig als financieel. Hoe optimistisch die laatste stelling is, moet de toekomst uitwijzen.

Kultuurraad/'tStuc
Volgende week gaat in 'tStuc de Stuurgroep door, een vergadering waarop alle belanghebbenden worden uitgenodigd: studenten, president, ...Maandag worden er een aantal referaten gehouden door studenten, personeel, en anderen. In de loop van de week wordt er dan in groepjes verder gewerkt aan inhoudelijke voorstellen. Zaterdag besluit de Stuurgroep met een plenaire vergadering die moet sitimonden in een plan voor het toekomstige Stuc-beleid. Voor iedereen die zich betrokken voelt bij het studenten-cultuurbeleid is deze Stuurgroep de aangegeven plaats voor op- en aanmerkingen.

Germania tegen regeerakkoord

Op haar vergadering van 8 januari 11 heeft het presidium van Germania zich unaniem uitgesproken tegen een aantal maatregelen die in het regeerakkoord van Martens VI staan. Hiermee schaart het zich achter de platformtekst zoals die is opgesteld door het Nationaal Actiecomité dat naar aanleiding hiervan is opgericht.

Vanuit haar ASR-engagement verzet Germania zich met klem tegen elke verhoging van de drempels naar de universiteit. Studeren is een fundamenteel recht, en de universiteit mag dus geen elite-instelling worden van studenten die geselecteerd zijn op basis van financiële mogelijkheden, numerus clausus of ras. Germania zal blijven ijveren voor de democratisering van het onderwijs. Konsekvent met dat uitgangspunt verzet de kring zich tegen de "rationalisatie" van het hoger onderwijs en vraagt ze een gelijk statuut voor universiteit en hoger onderwijs buiten de universiteit (HOB). Hierbij roept Germania alle studenten en kringen op om actief mee te werken aan de akties tegen deze maatregelen. We herhalen nog eens de eisen: 1. Geen indexering van de inschrijvingsgelden; 2. Geen blokkering van de Sociale Toelagen; 3. Geen numerus clausus of forfaitaire betaolening; 4. Geen "rationalisatie" van het hoger onderwijs; 5. Geen verlenging van de wachttijden; 6. Geen verlenging van de dienstplicht; 7. Een gelijk sociaal statuut voor HOB en Unief; 8. Indexering van de beurzen; 9. Geen beperking van de toegang tot de universiteit voor vreemde studenten.

Machteld Colson en Jan Mertens namens het presidium van Germania

LOST IN THE FUNHOUSE

Het spiegelpaleis van de postmoderne literatuur

Lost in the funhouse". De lezer was gewaarschuwd: niet ieder labyrint heeft een uitgang. Bij een Postmodernistische ontbreekt zelfs het klassieke middelpunt. Wie er éénmaal inzit, raakt er niet meer uit. Misschien nog één goede raad: "Het is vanzelfsprekend geworden dat niets wat de kunst betreft nog vanzelfsprekend is, noch intern, noch wat haar verhouding tot het maatschappelijk geheel betreft: zelfs haar bestaanrecht is niet meer vanzelfsprekend" (Th. W. Adorno). Als kompas is zo'n uitspraak te gebruiken. Het is evenmin een draad van Ariadne. Tegen de Minotaurus maken we toch geen enkele kans.

Moderne termen zijn minder modern dan ze doorgaans lijken. Voordat ze gemeengoed worden, hebben ze meestal reeds een rijk verleden achter zich. Om te voorkomen dat een term als "Postmodernisme" vervalt tot een goedkoop modewoord (als zoets nog voorkomen kan worden): een kort historisch overzicht.

De term duikt voor het eerst op in een bloemlezing van Spaanse en Spaans-Amerikaanse poëzie, uitgegeven in het jaar 1934! Met "Postmodernisme" wordt de poëzie uit de periode 1905-1914 gekarakteriseerd, een poëzie die reageerde tegen bepaalde excessen van het "Modernisme" (1896-1905). Deze ongewone indeling van de moderne literatuur heeft in de literatuurstudie geen navolging gekend. Belangrijker voor de inhoud die nu aan het begrip "Postmodernisme" gegeven wordt, is het werk van de Engelse historicus Arnold Toynbee "A Study of History". Hij onderscheidt in de geschiedenis van het Avondland een vierde periode: 1. De Donkere Eeuwen, 2. De Middeleeuwen, 3. De Moderne Tijd en 4. De Postmoderne Tijd, die hij laat aanvangen met het begin van het imperialisme omstreeks 1875. Deze kulturhistorische interpretatie van "Postmodernisme" beïnvloedde een tweetal gezaghebbende Amerikaanse kritici eind jaren '50: Harry Levin en Irving Howe. Beide kritici waren grote bewonderaars van de Modernistische periode tussen de beide wereldoorlogen, die het oeuvre van schrijvers als M. Proust, J. Joyce, T.S. Eliot, V. Woolf en Th. Mann omvat. Onder de pen van Levin en Howe kreeg de kwalificatie "Postmodern" een nostalgische bijklank: de literatuur die zij postmodern noemen, was de literatuur van na de Tweede Wereldoorlog die gekenmerkt werd door een zeker conservatisme en die de verworvenheden van het Modernisme naast zich neer schenken te hebben geleid.

NIEUWE SENSIBILITEIT

Nauwelijks vijf jaar later, in het midden van de jaren '60, kreeg de term een positievere inhoud. De kritikus Leslie Fiedler omschreef het onrustige en roerige klimaat van de zestiger jaren als een "Funeristische Revolutie". Susan Sontag gebruikte het veelbetwiste en

inmiddels al overjarige "Nieuwe Sensibiliteit". In ieder geval groeide het besef dat er iets wezenlijks aan het veranderen was, dat de "Postmoderne" gevoeligheden in maatschappij en kunst langzaam manifest werden. De samenleving en haar artistieke uitingen konden niet langer bestuurd en bekritiseerd worden met vooroorlogse criteria. Vanaf dat ogenblik vond de term een ruime verspreiding, ook in andere disciplines: in de sociologie moest hij echter de duimen leggen voor "Post-industrieel". De Postmodernistische cultuur is inderdaad wezenlijk verbonden met de overgang van industrieel naar technologisch tijdperk. Dat is ook het uitgangspunt van J.F. Lyotard: "Onze werkhypothese is dat het statuut van het weten verandert op het ogenblik dat de samenleving het Post-industriele tijdperk en de culturen het Postmoderne tijdperk binnen treden". Die overgang is begonnen eind jaren '50. Met Lyotard heeft de term opnieuw een kulturhistorische inhoud gekregen, zodat hij de na-oorlogse existentie kan karakteriseren als "La Condition Postmoderne".

DE ONTWRIJCHING VAN

ORFEEUS

"Modernisme" en "Postmodernisme" tegen elkaar afwegen is een hachelijke zaak. Het artistieke klimaat van de 20ste eeuw wordt immers beheerst door de dwingende eis van het Nieuwe. Daarom kon de Noordamerikaanse kritikus Harold Rosenberg een essay publiceren met de paradoxale titel "The Tradition of the New". Het Nieuwe, de voortdurende breuk met het verleden, is dé artistieke "traditie" van deze eeuw. "De Moderniteit is nooit zichzelf: zij is altijd een andere" (Octavio Paz). Het is daarom belangrijk naast de discontinuïteit ook de continuïteit tussen Modernisme en Postmodernisme te beklemtonen. Het Postmodernisme voert immers een aantal aspecten van het Modernisme tot zijn "logische" extremen. Deze visie wordt onder andere aangehangen door de Amerikaanse kritikus Ihab Hassan. Een van zijn essays draagt de enigmatische titel *The Dismemberment of Orpheus* (1971). De ontwijking van Orpheus is het symbool van de subjectieve akt van de kunstenaar die het ruwe materiaal van de werkelijkheid ombuigt tot kunst. Hij karakterizeert de evolutie van Modernisme naar Postmodernisme als "de ontwijking" van die subjectieve akt van zijn zingeving.

Die ontwikkeling kan ook beschreven worden aan de hand van het concept "épistémè" zoals dat ontwikkeld is door Michel Foucault. De épistémè van de 19e en het begin van de 20e eeuw is de voortdurende poging om de diepstruktuur onder het zichtbare oppervlak van de dingen te zoeken. Met andere woorden, men gaat ervan uit dat er een uiteindelijk betekenis, een uiteindelijk "tekst" (in de strukturalistische betekenis) bestaat (Lyotard spreekt van "Métaréçits", Metaverhalen). Wetenschap en literatuur vertonen een grote belangstelling voor de mens in al zijn aspecten (cfr. het ontstaan van psychologie, antropologie en sociologie in die periode). Ten gevolge van de groeiende complexiteit van de samenleving verbreekt het concept van de menselijke persoonlijkheid. De épistémè van de Postmoderne tijd is het verdwijnen van de subjectiviteit als

zingevende instantie. "Een ding is zeker: 'de mens' is noch het oudste, noch het meest konstante probleem dat zich stelde voor de menselijke kennis (...). Zoals de archeologie van ons denken aantoonde is 'de mens' een uitvinding van recente datum en een die misschien haar einde nadert" (Michel Foucault).

Dit heeft enorme consequenties voor het schrijven en voor het statuut van de auteur. De auteur verdwijnt als zingever uit de Postmoderne tekst. Hassan spreekt van "The épistémè of Unmaking", Franse (Post)-strukturalisten noemen het *dekonstruktie*. Blijft over: de taal, het tekstenlogisch van zingever en dus van zingeving. Meer nog: uiteindelijk bestaat er geen realiteit, alleen maar verhalen over de realiteit. De realiteit is geen objectief referentiepunt meer. Daarmee vervalt de hele realistische literatuur met haar herkenbare personages en haar logisch-psychologische plotontwikkeling. De Postmoderne wereld is de wereld van het "post-realisme". In zijn boek "The death of the Novel and other Stories" (1966) schrijft Ronald Sukenick: "De realiteit bestaat niet. God was de alwetende verteller, maar Hij is dood: nu kent niemand meer het verhaal".

TECHNOLOGIE EN TEGENKULTUUR

Deze opvattingen over het verdwijnen van het subject en het niet bestaan van de realiteit ontstaan uiteraard niet in een vakuum: het maatschappelijke verklaringsskader zijn de jaren '60 die gedemineerd worden door twee "bewegingen": de Technologie en de Tegenkultuur. Technologie: genetische manipulatie en verovering van de ruimte, nieuwe mediavormen, informatie-eksplosie, de mythe van de computer (uitbreiding of vervanging van het menselijk bewustzijn?), consumptie, welvaart...

Tegenkultuur: anarchie, maatschappijkritiek (Marcuses analyse van de één-dimensionale mens), "Imagination au pouvoir", de groene revolutie, oosterse mystiek, hippybeweging, Woodstock, rock, psychedelika, seksuele revolutie, Mei '68...

Dat alles in een sfeer van apokalyptische visioenen die het na-oorlogse bewustzijn blijven najagen tot de dag van vandaag. "Ik heb het gevoel dat tijdens de volgende decennia, en zeker binnen een halve eeuw de aarde en al haar bewoners anders zullen zijn, misschien vernield, misschien op weg naar een vreemd utopia niet meer te onderscheiden van een nachtmerrie" (Ihab Hassan).

Maatschappij en geschiedenis zijn een onoverzichtelijke machinerie van instituties en machtsapparaten waarvoor het individu verpletterd wordt. Een tweetal werken waarin deze absurde en krankzinnige realiteit gestalte krijgt, zijn: Joseph Hellers "Catch 22" (1961) en Ken Kesey's "One Flew over the Cuckoo's Nest" (1962). Tegenover die dreiging stelt de Tegenkultuur een ongeremde creatieve verbeelding.

CHINESE DOZEN

De Modernistische schrijver gelooft nog de verbrokkeling van de wereldbeelden te kunnen counteren met de idee van het autonome kunstwerk en het formele experiment. Zijn houding bestaat uit een grote dosis gereserveerdheid ten opzichte van de sociale werkelijkheid. Hij beperkt zich tot een afstandelijke observatie. Hij staat als de god van de schepping boven zijn kunstwerk "paring his fingernails" (J. Joyce). De Postmodernistische schrijver weigert een aantal van deze standpunten, maar trekt andere tot hun ultieme consequenties door. Het Modernisme wordt elitisme en maatschappelijke onverschilligheid verweten. De Postmodernisten grijpen terug naar een aantal alternatieve stromingen uit de

eerste helft van deze eeuw zoals Dadaïsme en Surrealisme die duidelijke standpunten innamen tegenover de maatschappelijke werkelijkheid: respectievelijk totale anarchie en totale verbeelding. De autonomiegedachte wordt door de Postmodernisten geradicaliseerd. Omdat de realiteit niet bestaat is iedere referentie daarnaar onzinnig en overbodig. De Postmodernisten zijn anti-realist (de werkelijkheid bestaat niet) en nominalisten (de werkelijkheid bestaat door ze te noemen). "Reality is not a matter of fact, it is an achievement" (W. H. Glass), een verworvenheid die gebeurt in en met taal. Voor sommigen staat Postmodernisme voor een epistemologische impasse: er is geen kennis van de werkelijkheid mogelijk. Anderen hebben die impasse geïnterpreteerd als een

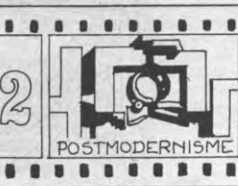
vastpinnen op een aantal stijkenmerken of technieken: naast de "Literature of Exhaustion" zijn er een aantal minimalistische richtingen (cfr. ook schilderkunst en muziek). Zelfs de computer wordt ingeschakeld voor het genereren van taalstructuren. De experimenten zijn veelvuldig en niet te reduceren.

GEENDILEMMA'S MEER!

De Postmoderne kunst beweert het dilemma tussen leven en kunst, tussen artiest en publiek en tussen individu en gemeenschap te hebben opgeheven: "The New Sensibility understands Art as an Extension of Life" (S. Sontag). De kunst is uitbreiding van het leven. Niet iedereen is het met die stelling eens: volgens J. Habermas hebben deze experimenten de structuren van de kunst die ze wilden aantasten alleen maar feller belicht. Verder beweert het Postmodernisme de afstand tussen elitekunst en massakunst te hebben gedicht: terwijl een Modernistische roman als "Ulysses" van J. Joyce gestructureerd is op het mythische patroon van de Odyssee, zijn de postmodernistische romans van Robbe-Grillet, Nabokov, Borges en anderen gestructureerd op detectieve verhalen (cfr. ook de labyrintische structuur van "De naam van de roos"). Een andere karakteristiek van het Postmodernisme is de integratie van de verschillende media- en kunstvormen. De klassieke hiërarchie van expressievormen is vervallen. Ook hier totale anarchie.

UITGANG?

En alsof dit nog niet genoeg was, brengt deze rondleiding door het spiegelpaleis van de Postmoderne literatuur ons niet naar de uitgang maar naar onszelf: "Alleen een labyrintische vorm kan een beetje vat geven op de omliggende verwarring. Wie de wereld niet ziet als een van hogerafgeerde organisatie maar als een chaos waar mensen zich zo goed en zo kwaad als ze kunnen een weg doorheen banen, zal zijn werkelijkheid wel moeten uitbeelden in een uiterst gecompliceerde structuur. Wie zich een wereld naar zijn eigen beeld en gelijkenis wil scheppen, scheidt zich een wereld als een labyrint. (A. Haakman).

ongebreidelde creatieve impuls.

De eerste tekst in de Westerse literatuur die zich volledig opsluit in zichzelf en niet langer verwijst naar een buitenalige wereld is "Finnegans Wake" (1939) van James Joyce. Figuren als Joyce en S. Beckett staan op het snijpunt van Modernisme en Postmodernisme. De Postmodernistische literatuur heeft men omschreven als "Literature of Exhaustion" (Literatuur van de uitputting, term van John Barth): een literatuur die zich alleen bezighoudt met zichzelf, die besef dat alle mogelijkheden van literatuur zo goed als uitgeput zijn en precies die uitputting als onderwerp neemt. De ontkenning als object van het schrijven. Boeken van J. Barth, V. Nabokov en J. L. Borges zijn opgebouwd als chinese dozen: de lezer opent een doos en ziet een andere doos en opent die doos en ziet... en opent... Er is geen laatste doos, geen laatste tekst, geen betekenisgevende werkelijkheid. Het begrip intertekstualiteit is een kernbegrip in de Postmoderne estetica: een tekst zit gevangen in een netwerk van teksten.

Men mag het Postmodernisme niet

Erwin Jans

Voor wie zich waagt in het Postmodernistische labyrint zijn gidsen niet overbodig. En dat geldt niet alleen voor studenten...

STUDENTEN,

De studentenpersdienst OFUP, werkt jobstudenten aan te Leuven.

Wat voor werk? 120 abonnementen op kranten en tijdschriften verkopen in studentenmiddens aan de laagste abonnementsprijzen.

Reserveer nu uw studentenjob en bel het volgende nummer op: (03)5687176, op zaterdag en zondag tussen 10 en 21 uur.

U kunt voor verdere inlichtingen terecht op volgend adres: Hugo Kerschot - OFUP J.P. Minckelstraat 3 (bus 6) - 3000 Leuven

STRIPS

HUGO PRATT De jeugd van Corto Maltese

**1/2

Deze luxe- en daarom peperdure uitgave heeft een titel meegekregen die niet helemaal de lading dekt. Nauwelijks één derde wordt benomen door de strip zelf, voor het overige staat dit album vol met naar het militarisme neigende schooldocumentatie over de Russisch-Japanse oorlog aan het begin van onze eeuw. Het zwaartepunt van de strip beruht bovendien niet bij *Corto Maltese* zelf maar ligt op enkele andere personages, waarvan sommigen zoals *Raspoutine* in latere verhalen van Corto terug zullen opduiken. Pratt schetst in deze strip een ingewikkeld innerlijk konflikt bij één van de figuren, het dilemma tussen een ervolde dood of een lafhartig bestaan. Ondanks de soberheid van de tekeningen en het konventioneel gebruik van de kaders, vervelt de vertelwijze van Pratt niet; de découpage is minstens uitgebalanceerd...

In een inleidend artikel wordt de lezer diets gemaakt dat Corto echt geleefd heeft en dit aan de hand van een document uit 1913; voor de fans dus een must.

BOUCQ In de binnenlanden van het allendaagse ***

Boucq kreeg voor dit album een onderscheiding op het vorige stripfestival van Angoulême en dat was dik verdiend! Boucq snapt — in tegenstelling tot heel veel stripmakers — dat er iets apart met het stripmedium kan gedaan worden. Strips hebben op bepaalde vlakken voordelen ten opzichte van andere kunstvormen (films, romans, schilderijen...), zij kunnen gemakkelijk

realisme en karikatuur verweven en reële situaties vermengen met een ongebreidelde fantasie. Boucq doet dit alles op een eigen efficiënte manier.

De kortverhalen, die in dit album zijn samengebracht, bezitten ongerijmde wendingen, die als een verrassende motregenbui op de verraste lezer neerkomen. Nochtans heeft deze auteur nog lang niet zijn hoogtepunt bereikt, zijn meest-recente werk is nog van een hoger niveau. Samen met de Amerikaanse romancier en letterkundige Jerome Charyn heeft Boucq een meesterwerk afgeleverd: *De vrouw van de Iovenaar* werd in *Woord* Vervolg uitgegeven. In afwachting van de albumuitgave kunnen we ondertussen verpozen in de binnenlanden van het allendaagse.

AUCLAIR en DESCHAMPS

Bran Ruz **

De auteurs doen geen enkele moeite om het politieke karakter van hun *Bran Ruz*-project te verdoezelen. Zij komen op voor al die zogeheten minderheidskulturen (Bretons, Basken, Corsicanten, Elzassers...), die door "centralistische despotten" geknecht werden en nog steeds worden. Het kaderverhaal speelt zich trouwens af in onze hedendaagse tijd, het Bretagne met zijn vervuilde stranden, met zijn kerncentrales...

Een Bretonse familie rijdt in de openingsscène naar een typisch streekverreken, waar twee zangers de legende van *Is* zullen voordragen. Langzaam komen we alzo terecht in de wereld van *Bran-Ruz* (gesitueerd in de vierde eeuw), waar sommige personages een mythisch gewicht krijgen en waar een groots konflikt aan het broeden is. De botsing tussen twee filosofische begrippen (de bovenwereld en de geheime onderwereld), tussen twee maatschappijstelsels (de oude matriarchaat en het nieuwe patriarchaat), tussen twee

religies (de heidense Keltische druïdenkultus en het zegerivende Kristendom). Een boeiend uitgangspunt dat echter niet wordt verwezenlijkt in termen van boeien, interesseren... De zwaarwichtige problematiek wordt met een dito technische verteld. Het tekstgedeelte is pompeus uitsluitend in zijn breedsprakeigheid. Het beeldgedeelte met zijn drukke verzorgde tekeningen werkt alleen herhalend en beroept zich op traditionele codes (bijvoorbeeld op pagina 90 wordt het goede helverlicht, en het slechte blijft zwart).

Het is duidelijk dat de lange legende van *Is* niet alleen slaat op de Bretonse kontekst, maar tevens universele trekken aanneemt.

Allemaal wel mooi, maar het laat mij koud.

FRANCOIS en BIZET

Het slijk van Aquitos *

Volwassenen hebben altijd al negatieve kritiek geformuleerd op de strip, maar ze zijn er zelden voor teruggeschrokken om hun politieke ideeën in de verfoeilijke strips te ventileren. Veel gebeurt dit op basis van het uitgeholdde schema van goed en slecht, een handige maar verdraaide voorstelling van de werkelijkheid. Zelfs hedendaagse scenaristen als *Adriaan Bizet* zitten — zonder het eigenlijk te willen — in datzelfde enge straatje. Kinderstrips moeten blijkbaar steeds een versimplificering van de realiteit inhouden. De ontknopning van het avontuur van de Zuid-Amerikaanse pickpocket, *Pisarro* is daarvoor illustratief. Positief punt is wel dat eindelijk eens een echte problematiek, met name de uitbuiting van de plaatselijke bevolking, in een kinderstrip gestalte krijgt.

Op vier vlak van de tekeningen is er geen vernieuwende wind te bespeuren, ondanks de jonge leeftijd van de tekenaar.

Nog wat schaven jongens!

Pascal Lefèvre

- **** een meesterwerk
*** een aanrader
** leeswaardig
* zwak
0 absolute flop

Slechtgeschreven vlot leesbare geschiedenis

Karnaval, de wereld op zijn kop

Emmanuel Le Roy Ladurie schrijft stroef, breedvoerig, ingewikkeld en met onnoemelijk veel herhalingen. Dat geven zelfs zijn vertalers toe. In hun *Verantwoording bij Het Carnaval van Romans* schrijven ze dat ze drastisch ingegrepen hebben in de interpunktie, met respect voor de stijl "waarin enigszins plechtstatige formuleringen worden afgewisseld door pregnante, soms triviale of zelfs anachronistische, en door nieuwvormingen." Toch is Le Roy Ladurie sinds een paar jaar één van die zeldzame historici die het tot bestseller-auteur hebben gebracht. Hoe is dat mogelijk?

Bij zijn *Montaillou* kon nog gewezen worden op een zekere sensitiviteit bij het publiek: de beschrijving van het seksuele leven van een katewaard dorp volgens de verslagen van de inkwistie bevredigt natuurlijk de noden van de intellectuelen die *Playboy* of *Xavier* Hollander niet durven kopen. Al moet dat dan toch weer gecorrupteerd worden: wij leven in tolerante tijden en aan prikkels komt het ons niet te kort. Maar bij dit *Carnaval* verdwijnt iedere verdenking van voyeurisme en ook het "kiesel-effect" van de ene bestseller die de andere meesleurt volstaat niet meer als verklaring, als je weet dat dit lijvig boekwerk maandenlang in de Top Tien van *Non Fiction van Vrij Nederland* heeft gestaan. Er moet dus iets zitten in het werk van Ladurie wat het tot aangename lektuur maakt voor de niet-historisch-gespecialiseerde, wel historisch-geïnteresseerde lezer.

Geschiedenis met karakter

Waarover gaat dit *Carnaval*? In de periode 1579-1580 hopen zich in de Franse Dauphiné een aantal sociale, godsdienstige, institutionele en economische spanningen op die in de buurt van de kleine stad Romans tot een polarisatie van de verschillende bevolkingsgroepen leiden; spanningen die — ter gelegenheid van het jaarlijkse carnaval met zijn heidense wortels — zich concentreren in rivaliserende "schertskoninkrijken". Maar de scherts wordt ernst, de uitdagingen worden bedreigend en wat begon als een symbolisch spel zal tenslotte in

tomeloos geweld losbarsten. Ladurie maakt een meesterlijke, maar soms verwarde syntese van zowel de diepe wortels, de voorgeschiedenis als het eigenlijke verloop en de afwikkeling van dit gebeuren, met de repressie achteraf waarbij de ware agressors zichzelf in de rol van slachtoffer weten te plaatsen. Hiervoor heeft hij de gerechtelijke dossiers en de archieven opnieuw doorgenomen maar ook alle beschikbare studies van aanverwante fenomenen, historische zowel als antropologische als socio-linguïstische.

Toch zit de merkwaardige bekoring die van het werk van Ladurie uitgaat niet uitsluitend in zijn historische akribie of in zijn breed-wetenschappelijke eruditie. Ladurie heeft bovendien de prijzenswaardige eigenschappen, nog iets meer: Ladurie heeft *persoonlijkheid*, hij behoort tot dat zeldzame ras historici dat *haar op de tanden* heeft.

N neem om het even welk historisch werk — bij voorkeur boeken waar de uitgever op de achterflap laten juichen over "de vlotte toegankelijkheid voor een groot publiek" (beaat nagelalgemd door inktoelie-recenten) — en wat krijg je? Een fletse compilatie van enerzijds, anderzijds, desalniettemin, niettegenstaande, in aanmerking nemende dits en overwegende dats; een ruggegraatloos verhaal van auteurs die zich angstvallig verschuilen achter hun bronnen, voor iedere uitspraak een voetnoot kunnen produceren en in gans hun schrijfstijl uiteindeijk alleen maar tonen hoe doodsbenauwd ze zijn om zichzelf bloot te geven, er een eigen mening op na te houden, een eigen visie te ontwikkelen.

Natuurlijk hebben ze dergelijke mening wel en wordt gans hun werk méér gedikt door die visie dan door het materiaal dat zij uit hun bronnen hebben gehaald (tenzij het om bronnenpublicaties gaat, maar dat is geen geschiedschrijving, dat zijn technische instrumenten); maar zij stellen er bijzonder veel prijs op te *doen* alsof zij slechts die mening hebben die zich louter indiekief uit het empirische materiaal laat afleiden.

Nu weten wij al sinds Karl Popper dat een louter inductieve methode in sociale wetenschappen slechts een kamoeflage is voor het binnensmokkelen van ideologieën; en sinds Benedetto Croce weten we dat iedere geschiedenis in de grond eigentijdse geschiedenis is, omdat elke onderzoeker onwillekeurig met de vragen

van zijn eigen tijd naar het verleden trekt. Maar historici zijn hardleerse mensen, gevangen van het verleden dat zij geacht worden te openen voor de hedendaagse mens, maar dat zij meestal — via een uit de hand gelopen specialisatie-woede en een gedepersonaliseerd taalgebruik — feller gesloten houden dan vooraleer zij er zich mee ginnen bemoeien.

Ongezouten taal

Het wordt vermoeiend, natuurlijk, zich aan die verzakte toestanden te ergeren, en daarom is het werk van Ladurie zo'n verademing, ondanks de nadelen die het heeft: je neemt de stroeve stijl op de koop toe omdat hier een man van vlees en bloed aan het woord is, die geen angst heeft zichzelf in zijn historisch verhaal te engageren.

Dat leidt bij wijlen tot prachtige proza, zeker als hij het over één van zijn hoofdpersonages heeft, de rechter Antoine Guérin, leider van de meest reaktionaire partij en via de politionele verslagen één van de voornaamste bronnen.

Als Guérin de opstandelingenleider Paumier afschildert als "een brutale vlegel", "een grofgebepte spreekbuis van het geupeul", "een ongelikte beer", dan merkt Ladurie lakoniek op: "Het zijn de geijkte beschuldigen tegen een volksleider" (p. 109) en hij rehabiliteert de man als "een gematigd en bezonnen leider die onmiddellijk bereid is elke vorm van provokatie af te wijzen" (p. 211). Bovendien kaast hij de bal terug door de rechter zelf te omschrijven als "de man die tot het einde toe de kwade genius van de notabelen van Romans zou zijn en op kleine schaal de moordenaar van de kleine luiden" (p. 118). Verderop heeft hij het over "Guérin, die huichelaar" (p. 120). "Hoe schijnheilig hij ook is, soms vertelt de rechter wel de waarheid" (p. 142). "Guérin die zoals gewoonlijk overdrijft en uit zijn nek kleist" (p. 181). "De uitgekookte huichelaar Guérin" (p. 228). "Guérin heeft, als manipulator bij uitstek..." (p. 321) enz...

Arme geschiedenisstudent die dergelijke uitspraken in een seminarie-werk of tésis zetten zou!

Ook over andere protagonisten steekt Ladurie zijn gevoelens niet onder stoelen of banken. Catharina de Medicis, de koningin-moeder, omschrijft hij als "buitengewoon mollig, gezet of gevuld, en met haar zestig jaar zeer kwiek, sceptisch en ook dom..."

(p. 155). De monarchistische legeraanvoerder: "Maugiron had het buskruit niet dosig gezond, maar hij had wel een dosig verstand" (p. 126).

Toch vervalt Ladurie — die ooit kommunistisch militant was — niet in goedkoop populisme: "de maatschappelijke klassen, ook de lagere, kunnen zich als gevoelloze monsters gedragen", zo becommentarieert hij op een bepaald moment de anti-adellijke houding van de boeren (p. 136-137). Voor het fanatisme van de nieuwe edelen gebruikt hij de vergelijking: "Kleurlingen zijn soms racistischer dan blanken" (p. 146). Over de paniekgevoelens van de bourgeoisie-dames: "De mannelijke jeugd uit de lagere klassen (...) houdt er geen koorknopmentaliteit op na" (p. 228-229). En als het gewone volk zijn deel van het jachtrecht opeist: "...helaas is de demokratisering van het recht de fauna uit te roeien altijd een van de doelstellingen van de 'anti-feodale' strijd geweest en zal dat blijven" (p. 338).

Wel gebruikt Ladurie de denkkaders uit zijn kommunistisch verleden op een vruchtbare, ondogmatistische wijze: waar het kluwen van allianties, koalities en bondgenootswisseling ieder traditioneel historisch tot wanhoop zou brengen, scheidt Ladurie helderheid door er een marxistische klasse-analyse van te maken. De protagonisten worden van lukrake aktors tot vertegenwoordigers van sociaal-economische groepen die hun toevlucht nemen tot ideologieën die toevallig met de belangen van hun klasse overeenkomen.

Toch herleidt hij gans het historisch proces niet tot een weerspiegeling van de economische infrastructuur: "Revolutie in een kleine staat speelt zich af tussen mensen die elkaar kennen. Ze haten elkaar lieflijk, hartsgroendig, persoonlijk. Gevoelens van haat van de kleine luiden jegens de grote heren (...) die taastbarde zijn dan een simpel en abstract 'klassebewustzijn'..." (p. 112).

Ook verzet hij zich heftig tegen historische analyses die dit soort revoltes als "reaktionair" omschrijven: "Men bestrijdt vooral de belastingvrijstelling van de bevoorrechtten (...). Men komt niet toe aan het Rousseauïstische begrip dat zegt dat ieder individu (...) de gelijke is van ieder ander individu. Maar als zodanig (...) doet hetgeen gepresteerd is (...) me sprakeloos staan. Van bewondering" (p. 334).

Een kleurrijk landschap

In deze bewondering voor wat groots was in het verleden — in de intellectueel in de hand gehouden emotionele

betrokkenheid van een man die geen angst heeft in zijn omgang met dat verleden en niet bij ieder zinnetje vrees "betrap" te worden door een vakgenoot-muggegifter — zit dan ook de diepe rijkdom en het grote succes van het werk van Le Roy Ladurie. Een immense ideeënrijkdom — gedragen door een sterk temperament — barst doorheen de voegen van zijn nauwgezet, gedetailleerd (soms te gedetailleerd) historisch verhaal dat — uiteraard — eindigt in een volslagen katastrofe, een complete afgang van alle ambities van de volksmassa's. Maar ook hier weet de krachtige ton van authenticiteit: "In ieder geval heeft men zich in die dagen van overvloed en jolijt kostelijk geamuseerd alvorens over te gaan tot het kelen van de tegenstander. Er is in vrolijkheid gestorven" (p. 325).

Vooraleer het echter zover is heeft Ladurie zijn lezers een rijk toneel geschilderd van maatschappelijke tegenstellingen die — ondanks al hun partikulariteit — een soort voorafspiegeling lijken, een *répétition générale* waarin bijna alle elementen embryonaal aanwezig zijn van de échte revolutie tweehonderd jaar later.

"Het Carnaval van Romans doet me denken aan de grote canyon in Colorado" zo besluit hij zijn verhaal. "Een gebeurtenissenkloof die diep insnijdt in een structurele stratigrafie. Daardoor zien we, als was er een diepe zand in een zeer laag gemaakt, de mentale en maatschappelijke lagen waaruit het Ancien Régime van ver voor 1789 bestaat. In de schemeren van de renaissance legt het Carnaval van Romans een kleurrijk en gekweld landschap bloot" (p. 371).

Het is te hopen dat er méér historici zullen komen die de moed hebben zich zo diep en zo autentiek in het verleden te engageren dat ook zij rond de één of andere grondig bestudeerde gebeurtenis "een kleurrijk en gekweld landschap" bloot kunnen leggen. De geschiedenis zal dan uit haar ivoren toren raken, terug aansluiting vinden bij haar moeder, de literatuur, en opnieuw in het centrum van het maatschappelijk debat komen. De historici zullen dan niet meer moeten mekkeren over het feit dat zij in het onderwijs en elders de deur uitgekeken worden: zij zullen opnieuw zwaardeerde en gerespecteerde crudiëten zijn met een onvervangbare sociale rol in een samenleving die niet zonder verleden kan om zichzelf naar de toekomst te oriënteren.

Eddy Daniels

Emmanuel Le Roy Ladurie, *Het Carnaval van Romans, 1579-1580*. Amsterdam, Bert Bakker, 1985, 425 p. 70 BF.

Verschillende strategieën voor de toekomst Vredesbeweging op kruispunt

Was die laatste week voor de kerstvakantie een TD- en feestweek, dan was ze toch ook een debatweek, vooral op woensdag 18 december maar liefst 3 debatten op hetzelfde uur en plaats, namelijk Auditorium Vesalius. Naast een debat van Agalevstudenten en kriminologie, ook een paneldebat over 'De Vredesbeweging: een toekomst', met een panel dat gerust als representatief mag gelden: Vrouwen tegen Militarisme (Jeanneke Van de Ven), Vaka (André Bogaert), Pax Christi (Paul Lansu), IOT (Jan Rutgeers) en Florenna (Luk De Rooms), die echter niet spreekt namens Florenna, maar wel bij de akties was en er dezelfde opvattingen op nahield). Een toekomst, of moeten we zeggen één toekomst? Want het leek wel alsof binnen die grote vredesbeweging zich langzaam twee strategieën ontwikkelen die moeilijker verzoenbaar worden.

Door de strikte maar goede moderatie van iemand die overigens onbekend bleef, werd het debat niet echt een debat doordat soms mooie kansen belevend liggen om de discussie open te trekken en zo werd het meer een vergelijken van visies rond achtereenvolgens perspectieven, alternatieven voor militaire defensie, en strategie van de beweging.

Perspektieven

Waar Bogaert vast lijkt te houden aan het buitenkrijgen van de 16 kruisvluchtwapens uit België en daar op lange termijn enkel maar goede vooruitzichten heeft op resultaat door de kracht van de publieke opinie die uiteindelijk moet uitmonden in een andere politiek, is voor IOT en Pax Christi een uitdijping en differentiatie van de eisen meer dan nodig. Voor Jan Rutgeers moet men streven naar een reflex bij de bevolking die er nu nog niet is, wat blijkt uit het feit dat de bevolking omzeggens niet reageert op SDI of op de intimidatie tegenover dr. Chazov en het spel rond het toekennen van de Nobelprijs voor de Vrede. Lansu ging zelfs zo ver toe te geven dat voor hem de vredesbeweging een strategische en inhoudelijke fout heeft gemaakt door zich toe te spitsen op de kruisraketten zodat het voor politieke partijen en groepen in de samenleving niet mogelijk was om andere wegen te bewandelen, naast de speerpunt die het bij de grote massa blijft doen; een fout die men in Nederland, zo stelde hij, niet heeft gemaakt. Over het afstoten van kleinere kerntaken is bij ons nog geen woord gevallen. "Op de duur zou men met die éne eis nog gefrustreerd kunnen raken; op 15 maart wou ik er dan ook mee stoppen: de regerings-

verklaring bevatte zelfs geen uitgestoken hand naar de vredesbeweging."

Alternatieven en strategie

Florenna en Vrouwen tegen Militarisme, de éne eerder een structuur in Florennes voor akties rond de basis, de andere eerder een beweging gaan zeker wel het verst in hun visie op de maatschappij, het ontstaan van defensie en alternatieven daarvoor. De fout van de Vaka-lijn bij de aanpak van de raketten is voor Luk De Rooms het feit dat we ons laten misleiden door het vertrouwen in de parlementaire democratie, die nog lang geen ideale democratie is. Hij liet zich zelfs ontvallen dat België nu dichter staat bij Chili '73, een even oude democratie, en bij de vraag van de moderator naar een strategie vanuit die opvatting verwerpt hij onvoorwaardelijk de stap-voor-stap-strategie van Vaka. Voor hem is de tegenpartij veel sneller, en helpt enkel burgerlijke ongehoorzaamheid, een soort guerrilla, die hij vergeleek met de aanpak van het verzet in Nicaragua, dat ook begon met 5 mensen aan het front. Een ander lokte, begrijpelijk misschien wel, vanuit het publiek achteraf wel reaktie uit. Ook hij was het er echter over eens, zoals iedereen trouwens, dat het de grote verdienste van Vaka bleef dat een aantal dingen uit de salons van de specialisten onder een groter publiek bespreekbaar zijn geworden. "In de programma's van de partijen bij de verkiezingen moest toch iets staan over vrede en veiligheid", aldus Bogaert.

Jeanneke Van de Ven plaatste eenzelfde analyse van de democratie bij de ervaring van verkrachte en mishandelde vrouwen. Reageren tegen militarisme wordt zich terugtrekken uit een patriarchale den- en doe-analyse van macht, grootheid en sterkte. Daartegen reageren binnen het systeem lukt enkel repressie uit en is zwak. De band onderdrukker-onderdrukte of man-vrouw is er één van verkrachting en diktatuur: een gruwelijke maar duidelijke relatie; democratie en huwelijk zijn schijn en sprookjes. Haar alternatief is zich terugtrekken, uitstappen, te luisteren naar de misnoegden. Hun strategie is goed voor elkaar te zorgen, niet cynisch te worden, energie te bewaren, zich te verzetten. Een aangrijpende tekst die spontaan applaus uitlokte. Een ander alternatief dat veel aandacht kreeg was dat van de sociale verdediging, later door iemand met duidelijke, politieke aspiraties uit het publiek omschreven als "de grenzen van Europa openzetten om te laten overspoelen door Rode Legers". Voor Pax Christi tenslotte omvat de tactiek vooral sensibilisering, informatie en een brede, maatschappelijke discussie.

Tendenzen

Eén ding is duidelijk: de vredesbeweging staat op een kruispunt nu blijkt dat de raketten er staan, ondanks een brede stroom van protesten. Het wordt dus kiezen, maar niet voor iedere organisatie is dat dezelfde

keuze. Een toekomst heeft de beweging wel, er is nog veel te doen, één toekomst echter niet. Centrale datum in die opsplitting in strategie is voor de meesten 15 maart, waar sommigen door aangezet worden alternatieven voor de democratie zelf te gaan zoeken. Vaka bijvoorbeeld in de persoon van Bogaert had "begrip voor de kleine groepen en de andere democratie, maar de democratie functioneert en bestaat en het is Vaka erom te doen duidelijk te maken wat er zovert en een nieuwe samenleving te zoeken met een eigen autonomie in Europa, los van de supermachten", wat voor Bogaert een serieuze stap zou zijn in de ontspanning. De raketten blijven voor hem een symbool van de politiek van de groten.

PVV

Uit de vragen uit het publiek ont-houden we nog dat er een aantal netelige vragen kwamen van iemand die achteraf van de defensiecommissie van de PVV bleek te zijn. Haar bedoeling leek wel de discussie de politizeren, haar gezelschap trachtte trouwens ook een (eerdere mislukte) link te leggen tussen de strategie van Luk De Rooms en de CCC.

Of deze al meer fundamentele verschillen van de vredesbeweging eerder schaden dan zullen goeddoen, gezien het belang van de dialoog, valt nog af te wachten. De eerste vrijdagdag van de installatie van de raketten zal ergens duidelijk maken wie welke strategie nu echt gaat volgen en hoe het publiek daarop zal reageren.

Bert Broeks

Foto-service

Heb je foto's nodig van een aktuele gebeurtenis of uit het vermaarde Veto-archief, voor je tesis, schoonmoeder of lief? Slechts één adres: het Veto-sekretariaat in de 's Meiersstraat 5 voldoet aan je stoutste dromen tegen een schappelijke prijs.

Boycot Apartheid

Het comité Boycot Apartheid gaat door met haar akties. Op dinsdag 11 maart om 18 uur wordt een *kampusloop* doorheen Leuven gepland. Er zullen fakkels megedragen worden en bij de aankomst wordt een Botha-pop verbrand.

Een aantal lopers vertrekken aan *kampus Heverlee* en per *kampus* sluiten zich telkens fakkels van de betreffende kringen aan. De aankomst is op de *kampus Letteren* en *Wijsbegeerte*. Na de symbolische verbranding van Botha zal er in *ISOL* een *Afrikaanse avond* doorgaan. Er wordt gerekend op de medewerking van kringen, homes en andere verenigingen.

Helen Keller

In zijn vier studio's, waarvan 2 in Brussel en telkens één in Mechelen en Leuven zorgt het atelier *Helen Keller* voor literatuur voor blinden, visueel gehandicapten of mensen die wegens hoge leeftijd of ziekte het gewone boek

ZOEKERTJES

- Te huur: ruime kamer in gemeenschapshuis onm. vrij. Z.w. Ridderstraat 192 Leuven
- Karen en Philip hebben het zwanemeer met een bezoek vereerd. Met haar zus is alles goed.

Bevindt beweging zich op kruispunt?

(foto Veto)

Zelfverdediging voor vrouwen

Gedurende 10 dinsdagavonden, iedere keer van 20 tot 23 uur wordt in zaal Q104 in de Vital Decosterstraat 104 een cursus zelfverdediging voor vrouwen georganiseerd. De data: 21-28 januari; 4, 11, 18, 25 februari; 4, 11, 18, 25 maart.

In deze cursus wordt op de eerste plaats geleerd hoe zich te verweren tegen lichamelijk geweld. Daarom worden een aantal gevechtstechnieken aangeleerd die als vrouw makkelijk uit te voeren zijn en waar geen jarenlange training voor vereist is (schoppen, elleboogstoten, kniestoten). In situaties wordt angst omgezet in kwaadheid, wanneer vrouwen lastig gevallen worden. Er wordt ook gepraat over angstgevoelens, over de schrik iemand pijn te doen, enzovoort.

Let wel: de cursus is bedoeld voor vrouwen van alle leeftijden. Wie meedoet, zou best gemakkelijke kleren aantrekken. Er worden maximaal 15 deelnemers aanvaard. Het inschrijven kan op volgende telefoonnummers: 016/23.96.92 (Ciele Segers, Elcker-Ik, Leuven) of 016/23.29.75 (bij Joanna Guillaume, Blijde Inkomstraat 115).

WERKAANBIEDING

Stuc

'tStuc, Kultuurraad der Leuvense Studenten vzw zoekt, met ingang van 1 februari 1986: twee medewerkers promotie, halftime op basis van een DAC-kontract, niveau A2.

- Wij zoeken personen die:
  - minstens 2 jaar werkloos uitkeringsgerechtigd zijn;
  - voeling hebben met het hedendaagse cultuurgebeuren;
  - bekend zijn met de universitaire wereld;
  - bereid zijn desgevallend avond- en weekendwerk te verrichten;
  - jonger zijn dan 25 jaar;
  - vlot en zelfstandig kunnen functioneren binnen een team.
- Hun taken:
  1. Veldwerk promotie: dit houdt in verspreiden van promotiematerialen en persberichten betreffende de akti-

teiten van 'tStuc. Het bezit van een auto is hierbij een pluspunt. Coördinatie van een vrijwilligersploeg, bijhouden van leden-, verzendings- en andere lijsten hoort eveneens bij deze taak.

2. Grafikus: dit houdt in de realisatie (zetwerk en grafiek) van tijdschrift, affiches, diverse drukwerken en speciale promotiematerialen. Ook het werven van publiciteit voor deze drukwerken valt onder de taak van de grafikus.

We verwachten je schriftelijke sollicitatie met curriculum vitae vóór 20 januari 1986 in onze briefbus:

'tStuc/Kultuurraad, t.a.v. Lea Winkeler, Van Evenstraat 2 D 3000 Leuven.

Aula Piet De Somer

Zoals reeds een tijdje bekend is, heeft de Raad van Beheer van de KUL beslist een nieuwe grote aula te bouwen. Deze aula zou bovendien de naam krijgen van de overleden rektor Piet De Somer.

Deze nieuwe aula zou ingeplant worden in de Beriotsstraat, achter het bestaande complex van de grote aula. In een latere fase zou een eventuele verbinding gerealiseerd kunnen worden tussen de nieuwe aula Piet de Somer en het kompleks van de grote aula.

Het globale project omvat buiten een aula voor 750 personen nog twee ondergrondse parkeergarages voor ongeveer 110 wagens. De kosten voor dit alles bedragen in het totaal 113 miljoen frank.

De planning voorziet dat de voorbereidende werken in februari 1986

zullen aanvangen. Het gebouw zou dan onder dak zijn in het voorjaar van 1987. Deze nieuwe aula zou dus pas gebruikt kunnen worden vanaf academiejahr 1987-88. Een prognose wat betreft de bezetting laat uitschijnen dat deze aula Piet De Somer druk gebruikt zal worden, zowel voor lessen als voor manifestaties allerhande.

De problemen wat het lesgeven aan grote groepen en de niet-beschikbaarheid van lokalen die groot genoeg zijn, die optreden in de fakulteit economische en toegepaste economische wetenschappen en de fakulteit rechtsgeleerdheid zullen niet op korte termijn opgelost worden. Hiervoor zal men zeker nog een volledig akademiejahr moeten wachten. En ondertussen kunnen de studenten (af en toe letterlijk) blijven vechten voor een plaats in de bestaende auditoria. □

Kampanjeweekend Vredeseilanden Een sneeuwbaaleffekt in de woestijn

Van het levenswerk van pater Dominique Pire, nl. in de armste gebieden goed doordachte ontwikkelingsprojecten op te zetten is **Vredeseilanden** op zowat 25 jaar tijd uitgegroeid tot één van de grootste niet-gouvernementele derde wereldorganisaties van België.

Door een grondige, maar niet grootse reclamekampanje is **Vredeseilanden** de laatste jaren meer en meer bekend geworden in Vlaanderen. Eén item in *Aktueel*, 4 blz. *De Morgen*, een halve blz. in alle grote kranten op 1 week is niet niks. Dat alles ter voorbereiding op het hoogtepunt van een jaar werken voor **Vredeseilanden**: de kampanje met verkoopsakties in en rond het weekend van 18 en 19 januari. Maar omdat ook informatie belangrijk is, werken vijf provinciale animatoren het jaar rond om in scholen en parochies, op avonden allerhande, informatie door te geven over het project.

Zelf Help

De organisatie werkt enkel met lange-termijn-projecten. Geen verdeling van voedselhulp dus, geen kleine deeltjes in de ontwikkeling van een streek, maar een totaalproject waarin het leven voor een doelbewust gekozen streek, een vredeseiland, op alle vlakken verbeterd wordt. Het belangrijkste daarbij is dat de ontwikkeling een zaak is van de bevolking zelf. Voor de opleiding van technici, voor sociale en medische vorming, voor scholing wordt zoveel mogelijk een beroep gedaan op de inlands bevolking. Het aantal buitenlandse helpers ter plaatse wordt bewust beperkt gehouden. Daarbij let men er wel voor op geen

geïsoleerde acties te ondernemen, alles staat in functie van een geleidelijke en op de duur — na 5 à 10 jaar — totale overdracht aan de bevolking zelf. De ontwikkeling verloopt op alle vlakken dus zowat evenwijdig en wordt zo eenvoudig mogelijk gehouden. Dat deze formule lukt werd al aangetoond in Bangladesh, India, Mali en nu ook langzaam in het vierde eiland Yalogo (Burkina Faso, het vroegere Opper-Volta). Eens een project is overgedragen, is het in de praktijk dikwijls een impuls voor de ontwikkeling van het hele gebied: in India verviervoudigde op 10 jaar het aantal landbouwkoöperaties; sneeuwbaaleffecten dus.

Yalogo

Het vredeseiland in Yalogo richt zich tot 25.000 mensen aan de rand van de Sahel die zowat allen aan overlevingslandbouw doen. Wat is er nu sinds eind '82 al gebeurd? Aan de rand van het meer werd door irrigatie al een vlakte van 14 ha geschikt gemaakt voor landbouw. Een eenvoudig systeem van pompen en kanaaltjes heeft er al voor gezorgd dat in januari '85 de boeren er

Yalogo of hoe eenvoudig ontwikkelingshulp soms is. Hiernaast haalt iemand water uit het meer dat in het droge seizoen overal voor dient en dus veel besmetting veroorzaakt. Rechts onder toont een inlands man haar dorpsgenoten hoe men water met eenvoudige middelen moet filteren.

eigenhandig gekweekte rijst binnenhaalden, een welkome aanvulling van hun eenzijdig menu. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan gezondheidszorg door de opleiding van hulpverleners, de bouw van een volkspoteekje, van een vrouwenlokaal en een sociaal centrum. Het puttenprogramma moet voorzien in zuiver water, ook buiten het regenseizoen; het schoolje zorgt voor alfabetisering van de kinderen en een landbouwopleiding in het schooltuintje, en het atelier leidt lassers, metselaars en schrijnwerkers op.

Kampanje

Alle fasen van de ontwikkeling zijn dus gestart, maar staan nog in het begin. Vooraleer het project kan worden overgedragen, en zo'n 600 ha landbouwgrond goede oogsten kunnen opbrengen zal er echter nog veel water stromen door de kanaaltjes van Yalogo. Om een beetje dichtbij dat einde te komen is zo'n 10 miljoen nodig per jaar, die moet komen uit de kampanje en uit giften. Daarom dus worden op 17, 18 en 19 januari blokjes, stickers, latten en vredesmannetjes verkocht. De kampanje loopt onder het motto "De woestijn herover je eiland na eiland".

Ook al doen misschien wat al teveel organisaties een beroep op onze goodwill — binnenkort loopt ook weer de Damiaanactie — toch rekent **Vredeseilanden** er op dat je meehelpt die woestijn te heroveren.

Bert Broens

Vredeseilanden in LEUVEN

In Leuven zelf waar trouwens ook het sekretariaat voor Vlaanderen zijn zetel heeft (Van Monsstraat 89 — 016/22.25.53) staat er ook een ander te gebeuren rond **Vredeseilanden**. Een overzichtje:

- vr. 17 en za. 18 januari: verkoopsstandjes op de vroegmarkt en in de grootwarenhuizen;
- zondagavond: vanaf 20.00 u verkoop aan de stationsuitgangen;
- ma. 20 januari: verkoopsstandjes in Alma I, II, III, Sedes en Gasthuisberg en in de hal van de fak. Economie.

Wie gedurende die dagen mee wil helpen, kan contact opnemen met Jan Wijckaert op het sekretariaat van **Vredeseilanden** tijdens de werkuren of op 17, 18, 19 en 20 januari in de Bogaardenstraat 38.

DE WINNAAR (m/v) VAN DEZE WEEK! Ann Carton, Vaartstraat 89 mag haar vrijkaart komen afhalen op het Veto-sekretariaat. De enige juiste oplossing staat hiernaast. Ook met de tweede editie van ons kruiswoordraadsel valt een fantastische prijs te winnen. Deze maal wachten u 11 prachtige Veto-stickers. Juiste en alleen juiste oplossingen worden verwacht op het Veto-sekretariaat, 's Meiersstraat 5.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	O	P	F	F	E	V	O	L	T	A
2	Z	Y	C	A	L	A	N	D	O	
3	O	C	H	A	O	S	K			
4	N	K	A	T	T	E	R	S	T	
5	A	T	E							
6	A	M	O	R	F					
7	L	E	V		A	I	K			
8	K	R	I	N	G	N	A	A	B	
9	P	T	I	P	O					
10	N	A	E	T	A	L	A	O	F	

Horizontaal

- Eén van de media, kan dienen om de eenzaamheid te verdragen — kleur; 2. nabootsen, bespottelijk nadoen; 3. plaats in België — persoonlijk voornaamwoord — glans (fig.); 4. dierheid — voorzetsel — lidwoord; 5. Italiaanse voornaam — voorstelling, denkbeeld; 6. immers (latijn) — soort grond; 7. sterke, krachtige — soort vaartuig; 8. voegwoord — letterkeer van "peer" — bijbelafkorting; 9. voorzetsel — bijbelverklaring; 10. andere naam voor "fuij" — mijngas, grauwvuur; 11. vreemde taal — letterkeer van "halt".

Vertikaal

- Italiaans gerecht dat erg in trek is bij de studenten; 2. fruit — positieve elektrode; 3. oude Nederlandse munt; 4. titel (afk.) — peilstift — Generale Staf; 5. zintuig — plaats in België, de paus is er al eens geweest; 6. soort stof — uitgang; 7. ten bedrage van (afk.) — kiezelzandsteen; 8. maag van een koe — letterkeer van een "vrouwen naam" — Waals minister; 9. onwerkelijk — stopwoord, als men niet weet wat zeggen (Merckx was er goed in); 10. Belgische rivier — oot; 11. onbekendheid, daar waar iedereen niemand kent.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ZOEKERTJES

- Te koop: 2 nieuwe "lazer" valhelmen. Zw. M. Maerlen, Schapenstraat 3.
- Te huur gezocht: kamer, ook in gemeenschapshuis, vanaf feb. '86. Tot ± juni. Tel. 22.79.35, 's avonds.
- Te koop: oude maar oerdegelijke AEG-oven (2 × 750 watt, 50 × 54 × 60 cm). Prijs: 1000 fr. Zw. Erik of Willem, O.L. Vrouwstraat 12, Leuven. Na 19 uur graag.
- Gezocht: alle Märklin treinen. Geef eerlijke prijs. 016/44.31.80.
- Gezocht: oude lakens voor aktie tegen apartheid. Naamsstraat 31 (Tineke).
- Gezocht: winterband of sneeuwketting voor kruiwagen + valhelm. Odo Hallfants, Lakenweversstraat 10.
- Ann zoekt een vlam voor het opwarmen van haar kamer. Onnodig indien ernstig of met rugzak. Zw. Alma II, stand rakettenvergift. Ps. geen kernenergie.
- Gezocht: motivatie. Te geven aan hulpeloze rechtenstudent. Zw. Veto-sekretariaat.

- Man. Drs. Wijsb. Gelov. houdt v. klass. muz. en motorrijden zoekt jou lieve prins voor ernstige duurzame relatie. W. Geerts, p/a Strijdersstr. 63, bus 15, app. 611.
- Chris typt al uw werken, tesis, enz. Met jaren ervaring op IBM (verschillende lettertypes). Tel. na 17.00 u of tijdens WE: 016/56.39.98.
- Tekstverwerking - daktylografie. Jansen Els, tel. 016/23.50.64 tussen 6 en 8 uur 's avonds of zw. Ridderstraat 6, Leuven.
- Wekelijkse therapiegroep 'Kontakt' voor mensen met moeilijkheden bij het uitbouwen van relaties, angst om eigen meningen en gevoelens te uiten. We bieden mogelijkheden om hier samen over te praten en alternatieven uit te proberen. Tel. K. Bryon, 016/23.32.86, G. Sampers, 015/51.31.40.
- Werkgroep Wetenschap en Samenleving zoekt dringend gewetensbezuideerde voor adm. en studiewerk. Inl. Geert Noppen, CME De Croylaan 52B, Heverlee.
- Wie laat mij de teksten van "Breving uit with Billy Brag" kopiëren? Peter Dekeyrel, Thomas Morus, blok C, Kamer 291

- Te huur: meisjeskamer in gemeenschapshuis, 3500 fr. Brouwerstr. 51. Tel. 02/380.21.49 tussen 18 en 20 u.
- Verloren: dameshorloge, wit met zwart bandje, op 8/1 in de Tiense-Brabantse- van Blijde Inkomstraat. Wie kan ze terugbezorgen bij Annie (Blijde Inkomstraat 60).
- Typ thesissen. E. Peeters, Bondgenotenlaan 92, Leuven. 3 maal kort bellen tussen 14 en 16 h.
- Welke engel heeft mijn VTK-revueboekje gevonden (Veni, vidi, suididi)? Verloren, vrijdag voor kerstvakantie. Soenen Eric (Decor) tel. 22.49.19. Vergoeding: konsumtie
- Te koop: Schneider CPC 464 64K homekomputer. Ingebouwde datercorder. Groene monitor inbegrepen. 15.000 fr. Marc Hens, Groenveldlaan 1, blok 8/1, Heverlee.
- Voor al uw typwerk: 016/26.09.37. Op een elektronische schrijfmachine.
- Te huur: meisjeskamer vanaf februari. Tel. 014/317136 liefst 's avonds.
- Gratis: lief dwerگونجتje, grijs, zindelijk, 6 maanden oud, Tervuursestraat 125 na 18 uur.

ZOEKERTJE

Zoekertjes zonder commercieel oogmerk (gezocht, gevonden, verloren, e.d.) zijn gratis; andere (te koop, te huur, tikwerk) worden betaald naargelang de ruimte die ze innemen (zie rooster). De redactie behoudt zich het recht voor om zoekertjes niet te plaatsen.

Gebruik onderstaand rooster. 1 teken per vakje. 1 vakje tussen de woorden. Zenden aan of afgeven op 's Meiersstraat 5

- 10 BF
- 20 BF
- 30 BF
- 40 BF
- 50 BF
- 60 BF

Kardinaal Danneels over de synode Hoeveel water in mijn glas?

Dinsdag 7 januari: op initiatief van het Vikariaat-generaal van Brussel is kardinaal Danneels uitgenodigd op UFSAL (Universitaire Fakulteiten Sint Aloysius Brussel) om te spreken over de voorbije buitengewone bisschoppensynode, waar hijzelf als *relator* noch min noch meer de show gestolen heeft.

De aula loopt mooi vol, zo'n tweehonderd personen waaronder vijf à zes studenten. Voor de rest bijna uitsluitend priesters en kloosterzusters — die komen in trossen opzeten. De gemiddelde leeftijd ligt hoog, boven de vijftig, tegen de zestig schat ik, en bij de begroetingen vestigt hoor je de klasieke pastoorssoppen. Zelfrelatieve hebben ze wel geleerd, de guiten, maar wat het met hun her-evangelisering moet worden, is me niet zo heel duidelijk. Massaal pauze-kijken is nog wat anders dan de mensen weer in de kerk krijgen. Maar misschien heeft kardinaal Danneels daar wel een oplossing voor?

De kardinaal is alleszins een stipt man: klokke acht doet hij zijn intrede en niet zoveel later is hij vertrokken voor een uitzetting van bijna twee uur. De zaal hangt al die tijd gebeoid aan zijn lippen, en toegegeven: twee uur praten over dingen als *ekklestologie*, *magisterium*, *subsidiariteit* en meer dergelijke gruwels, zonder één moment verveld te worden, *faut le faire*; de kardinaal is een groot spreker, omdat hij een geniaal verteller is.

Zijn verteltechniek zelf is opmerkelijk: zonder echt met dubbele bodems te werken, heb je voortdurend de indruk dat er knipoogjes gemaakt worden voor de "goede verstaander", en zonder dat hij ergens een toegeving doet op principiële gronden, door-dreukt hij zijn betoog met een gevoel voor nuance dat nergens tot halfzachtheid verwordt. Danneels weet wat hij wil en waar hij voor staat, spaart noch de kool noch de geit en laavert toch doorheen de mijnevelden van een sterke polarizatie zonder brokken te maken. Opnieuw: *faut le faire*.

Polarizatie of orkestratie?

Die polarizatie was — zo laat hij aanvoelen — zijn grote vrees voor het begin van de synode. Een synode die bijna zo lijkt opgezet te zijn geweest dat ze tot mislukken gedoemd was: een plots besluit van de paus, zo laat als 25 januari 1985; een zo korte voorbereidingsperiode dat het kwasi onmogelijk was de voorbereidende rondvraag ernstig uit te werken en samen te vatten (op 1 september hadden nog maar 18 van de 136 bisschoppenkonferenties geantwoord, op 1 oktober 64, op 1 november 85, op de uiterste datum 20 november 95).

Danneels, bijgestaan door Kasper van Tubingen — een "kollega van

Hans Küng" zegt hij uitdrukkelijk — is dan ook verplicht zich te baseren op de teksten van "testgebieden", maar stelt dadelijk grote konvergencies vast: de trouw aan Vaticanum II blijft onomstreden, en de weigering om van de synode een soort parlement te maken is vrij algemeen. De deelnemers verwachten een soort "geestelijk evenement", niet om de klok terug te schroeven, maar om de belaging te verdiepen en eventuele misgroeiing recht te trekken.

Toch blijft er die vrees dat vlak voor de synode gepubliceerde boeken — vooral dan kardinaal Ratzingers *Entretiens sur la foi* — te sterk zouden gaan wegen, "maar", aldus Danneels, "Ratzinger is maar één keer vermeld op de veertien dagen. Over zijn boek spreek ik mij niet uit, al heb ik er wel zo mijn idee over". Ratzinger is duidelijk zijn vriendje niet, en zo er al enige voorafgaande orkestratie is geweest vanuit de kringen rond Ratzinger om de synode naar hun restauratieve hand te zetten, dan lijkt Danneels dat meesterlijk gecounterd te hebben, al blijft hij ook hier genuanceerd: "De tussenkomst van Ratzinger was zeer serieus. Hij verdedigde dat een Kerk die teveel over zichzelf nadenkt en spreekt, die te introvert is, niet op de goede weg zit. Die stelling is opgenomen in het slotdokument en als hij dergelijke dingen zegt, dan mag Ratzinger van mij nog een boek schrijven".

Historisch perspectief

Wat de synode zelf betreft dan, legt Danneels een aantal belangrijke klemtonen: om te beginnen de consensus dat niet alles wat na het koncilie gebeurd is, te wijten is aan het koncilie. *Post concilium non est propter concilium* en de crisis die de Kerk doorgemaakt heeft, loopt parallel met een algemene crisis in de beschaving als geheel genomen. "In 1965 leefde er een zeer groot optimisme, en dat was terecht, want de wereld is door God geschapen. Dat leidde echter de eerste vijf jaren tot een euforie waarin wel eens vergeten werd dat de wereld Hem niet aanvaard heeft. In de zeventig jaren zien we dan een algemene depressie, een gevoel van desillusie, en dat niet slechts in de Kerk. Nu lijkt een derde stadium ingezet te zijn, een periode van stabilisering, verdieping, concrete toepassing. Wij moeten dat in historisch perspectief zien: er gebeurt altijd meer na een koncilie dan tijdens een koncilie, en vaak duurt het decennia vooraleer de nieuwe geest overal doordringt. Het koncilie van Trente zelf heeft op vele plaatsen vijftig jaar nodig gehad om in praktijk gebracht te worden. Vaticanum II is pas twintig jaar oud."

Zonder ook maar ergens negatief te worden, benadrukt Danneels dan als voornaamste zwakheden in de huidige periode: "De liturgie is vaak te uiterlijk, te cerebraal, te weinig aanbidding en viering". Ook op het vlak van de moraal ziet hij problemen:

"Een allergie tegen objectieve normen, en zeker solipsisme waarbij ieder vindt dat hij zijn eigen moraal kan kiezen". Daarnaast een neiging om de bijbelse herbronning te sterk te beleven "los van leergezag en traditie". Tenslotte de neiging om de Kerk als "volk Gods" veel te sociologisch te zien.

Maraton

Deze krachtlijnen vond hij ook terug, niet slechts in de antwoorden op de voorbereidende rondvraag, maar ook in de lange reeks lezingen, waarbij liefst 115 deelnemers gebruik maakten van hun 8 minuten spreektijd. "Zo'n 8 minuten lijkt niet veel", aldus Danneels, "maar wie iets te zeggen heeft, heeft daaraan genoeg. Het zijn alleen degenen die niets te zeggen hebben, die in tijdsnoed komen".

Wat levert zo'n maraton nu op? "Je krijgt een wereldkaart van problemen, waarbij je ziet hoe elk continent zijn eigen klemtonen legt: Europa en de USA die problemen hebben met de structuur in de Kerk en vooral met de verhouding tussen Rome en het lokaal gezag. Het Oostblok, waar de band met Rome essentieel wordt geacht om de muilkorving te overleven en waar vooral een theologie van het lijden, van het kruis, leeft, die vaak indrukwekkend verwoord werd. De Derde Wereld, die ook geen gesloten blok is: Latijns-Amerika met het probleem van de bevrijding; Afrika met de inkulturatie — *le problème c'est que le Christ n'était pas noir* zei een bisschop — maar met een opmerkelijke loyaliteit ten overstaan van de persoon van de paus. En Azië waar het kristendom met al zijn tradities zich vaak klein en jong voelt tegenover de indrukwekkende erfenissen van boeddhisme, hindoeïsme, confucianisme, taoïsme...".

"Die wereldkaart van problemen relativerend zeer veel!" vervolgt Danneels, "en je vraagt je soms af of Europa nog een rol te spelen heeft".

Op dit vlak is hij echter affirmatief: "Onze problemen van scepticisme, sekularizatie, het ondergraven van de fundamenten door Marx, Nietzsche, Freud, dat krijgen ze ginder ook nog te verwerken en dan zal onze ervaring onvervangbaar zijn. Ongeveer zoals de kleine kerken met Oosterse ritus het stelden: julie zoeken een model van eenheid in *verschcheidenheid* en piekeren over de verhouding tussen autonomie en centralisatie; wij hebben daar al 2000 jaar ervaring mee".

Deftig ophouden

Na deze maraton kwam dan de tweede week van de synode, waarbij uiteindelijk de delicate opdracht van het slotrapport werd doorgeschoven naar de relator, in casu Danneels: "De geest was prima geweest, maar je moet ook deftig kunnen ophouden. Zo'n rapport moet de grote lijnen weergeven, maar kan nooit in alle details even stevig uitgewerkt zijn. Er volgden dan

besprekingen en daar kwamen in totaal 400 amendementen op de globale goedgekeurde basistekst binnen. Dat moet je dan op één nacht herwerken, zonder aan het geheel te tornen, maar toch zo dat iedereen de eigen opmerkingen terugvindt".

Dat deze krachttoer in grote trekken gelukt is en dat de globale eindstemming er één van zeer grote tevredenheid was, daar heeft Danneels wel een aantal verklaringen voor: "We hebben geluk gehad. Of was het de Geest? Er waren veel spanningen voorzien en natuurlijk hebben enkelen die altijd grimassen maken een beetje steen en been geklaagd. Daar is beledigd naar geluisterd, maar niet op ingegaan. Ieder was erop uit over te gaan tot de orde van de dag, en dat was zeker geen prekonciliaire oplossingen zoeken voor postkonciliaire problemen. Maar met wat minder geluk — of Geest? — had alles kunnen tegenvallen en dat was een ware ramp geweest voor de Kerk. Ik durf dan ook zeggen: ik heb de Geest niet vast kunnen pakken daar, maar ik heb hem wel raketings langs voelen komen. Bovendien was het een zeer serieuze

synode en was iedereen doordrongen van zijn verantwoordelijkheid. Intern was er dan ook een ontvankelijk merkbaar, waarbij de nadruk niet op de spanningen kwam te liggen, maar op het samen sleutelen aan de Kerk".

Waarop Danneels dan de nu al beroemde anekdote — waarmee hij de wereldpers gehaald heeft — herhaalde: toen hem op de eerste perskonferentie gevraagd werd of er een verschil in gezichtspunt was tussen hemzelf en kardinaal Ratzinger reageerde hij: "Het glas van het koncilie is niet vol. Ratzinger vindt misschien dat het halfleeg is en een andere dat het halfvol is. Wat mij interesseert is hoeveel water er in het glas zit".

De avond was gedaan, vragen waren niet meer voorzien en toen het *Onze Vader* gebeden werd, becroop mij even de lust de halfvergeten woorden mee te prevelen. Ik moet oppassen met die man: die krijgt mij toch nog terug in de Kerk. Zo zijn her-evangelizatie dan toch kansen op slagen hebben? Ik blijf sceptisch, maar van mijn stem kan hij verzekerd zijn bij de volgende pauze-kiezing.

Eddy Daniels

Citaat van de week

"Als de machthebbers in Zuid-Afrika gelijk hebben, dan hebben de franstaligen bij ons dat ook altijd gehad."

Prof. Dr. Hugo De Schepper, interview in *Ons Leven*, jg. 97, nr. 2

LBK

- Do 16 jan.: om 20.00 u lezing "Studeren in het buitenland" door eks-preses Yves Servotte in lokaal 0042 van het Boereok; om 22.00 u volleybal voor alle jongens.
- ma 20 jan.: om 20.00 u redactie van Floreat III op het fakhuus.
- di 21 jan.: 19.30 u: fakfilm 5 "The Godfather" (Coppola).

AGENDA

Donderdag 16 januari

20.00 u DEBAT Debat over de binnenlandse veiligheid en het beleid van *Martens VI ter zake*. Met medewerking van prof. Fyaut, L. Van Den Bossche, H. Suykerbuyk en F. De Moor. In de grote aula. Org.: Kriminologische Kring en radikale kriminologen

20.00 u LITERAATUUR *Fr. Puttemans* (BRT) over het televisiespel. In 't Stuc, inkom gratis. Org.: univ-werkgroep Literatuur.

Zondag 19 januari

13.00 u ETEN en MUZIEK *Bart Vanden Eynde* maakt voor u een *wildmaaltijd* terwijl *Alain Lesire* u wensen vervult op de *piano*. In De Spuyse, cultureel ontmoetingscentrum, Tervuursevest 101.

Maandag 20 januari

20.00 u DISKUSSIE-AVOND *Vlaamse Beweging en sociaal-ekonomische vlie*. Ingeleid door diavertoning. In Aud. Vesalius 91.04. Inkom gratis. Org. VU-jongeren KUL.

Dinsdag 21 januari

20.00 u FILM *Falls divers* van R. Depardon. In Aud. Vesalius. Inkom: 60/80. Org. Stuc en Liga voor de Mensenrechten.

20.00 u AVOND *De vrouw op de arbeidsmarkt: een minderwaardig produkt?* Lezing door *Magda Lambert* over de situatie en toekomstperspektieven van de vrouw in het beroepsleven. In Dekenstraat 2, lok. 02.40. Org. Werkgroep Andere Ekonomie.

Woensdag 22 januari

15.00 u LEZING *Genesis and Growth of American Management* door H. Daems. In L & W 8ste verd., inkom gratis. Org. American Studies.

20.00 u KAFEË *Groen Kafee*: een mogelijkheid om eens in kontakt te komen met Agalev. Gans de avond welkom. In Kafee 't Geflatteerd Portret. Org. Agalev-studenten-Leuven.

20.30 u TEATER *Akt met Imitalte S*. In 't Stuc, inkom: 150/200. Org. 't Stuc.

Donderdag 23 januari

20.00 u FILM eksploratiefilm *Sri Lanka: het pad van Boedha* (W. Van Marck). In Aud. Minneport, toegang: 80/120. Org. Cultureel Centrum Leuven.

20.00 u KONCERT Kandidaten Hoger Diploma van de concertvereniging van het Lemmensinstituut, *Nadine Bal*, saksofoon, *Luc Hermans*, gitaar en *Werner van Mechelen*, zang. In Concertzaal Lemmensinstituut, Herestraat 53, Leuven. Inkom: 180; studenten, CJP, -21 en +3 pas: 120. Org. Lemmensinstituut Concertvereniging.

20.00 u LITERAATUUR *Marc Didden* over het *Illmscenario* in 't Stuc. Inkom gratis. Org. univ-werkgroep Literatuur.

20.30 u FILM *Antonio das Mortes* van G. Rocha. In Aud. Vesalius, inkom: Stuc en Cecowe (KUL).

20.30 u KONCERT *Recital* met muziek van *Grieg, Fauré, Prokofiev, Schumann* en *Wolf*. In Gotische zaal van het Leuvense stadhuis, inkom: 120/150.

20.30 u KONCERT *Schützconcert* met o.a. "Die Musikalische Exequiem" en "Ein Deutsches Magnificat", door het vokaal en instrumentaal ensemble *Florilegium* en soli o.l.v. *Luc Laurent*. In St.-Kwintenskerk, Naamsestraat. Inkom 150 (+3, stud.) en 200.

TENTOONSTELLINGEN

PROVINCIEMUSEUM, schilderijen en akwariën van Marcel Robert, van 11 januari tot 2 februari, alle dagen tussen 10 en 16 uur. Org. stichting 'Smiles' v.z.w.

Herken U hem? Met het Autosalon in zicht oordeelde onze Almanan het nuttig om in de dienstwagen van de Alma toertjes te draaien met Alma-reklame op zijn vleugels.